Թ. ՏԱՐԻ 2422 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՄԵՀԵԿԱՆ 4384 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1892 4 ՇԱՊԱՏ 1309 ՀԻՆ ԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌سى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐՇԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական ածում 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Հրամամ 56
» » Վեցամսեայ 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տարբերակ Տար. Ոսկի 2
Դաւառաց թղթատարի ծանրագինները Դրամ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ· 20/3 ՄԱՐՏ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զարն սպայից գումարման մէջ ծանուցեր է թէ առաջիկայ գարնան ռուսական բանակն երեք գլխաւոր հատուածի պիտի բաժնուի, և պիտի կոչուի Հիւսիսային բանակ, Արեւմտեան բանակ, և Հարաւային բանակ։ Հիւսիսի բանակը պիտի դրուի իւր եղբօր Վլատիմիր մեծ-դքսին հրամատարութեան ներքեւ, Արեւմտեան բանակը՝ կուրքօ զօրավարին և Հարաւային բանակը Տրակոմիրով զօրավարին հրամատարութեան ներքեւ։ Ռուս բանակին գերագոյն հրամատարութիւնը պիտի յանձնուի Օպրուչէվ զօրավարին, որ այժմ ընդհանուր սպայակոյտին պետն է։ Երեք հարիւր հազար թաղանք և այլ հեծեալ զօրք կը դանուին այժմ ի Լեհաստան՝ գերմանական և աւստրեան սահմանաց երկայնութեամբ։

—Ռուս կառավարութիւնն յետաձգեց Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ հետ առեւտրական դաշնագրաց կնքումն, սպասելով տեսնել թէ ինչ արդիւնք պիտի տայ սոյն երկրաց վերջերս կնքած մաքսային դաշնակցութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Լուպէի նախարարութեան կազմութենէն յառաջ, արմատական լրագիրք, որք օրէ օր կը խստացնէին իրենց ելքուն, ծանուցին թէ ո՛րպիսի վարչութիւն ալ կազմուի, հետեւեալ օրն արմատականք Երեսփ. ժողովոյ մէջ հարցապնդում պիտի ընեն, պահանջելով որ նոր նախարարութիւնն Եկեղեցւոյ և եկեղեցականութեան հանդէպ իւր հետեւելիք ընթացքն որոշ պարզէ։ Փետր. 18ի նստին վիճաբանութիւնը քաջալերած է Արմատականները կարծելու թէ կարող են չափաւոր նախարարութիւն մը տապալել, ուստի և այժմ կը յայտարարեն թէ գոհ չպիտի մնան մինչեւ որ նոր վարչութիւնը բացարձակ չվստահացնէ զիրենք թէ կրնան հետ հաշտութիւն չպիտի ընէ և եկեղեցական պայքարը մինչեւ ծայրն յառաջ պիտի տանի, —ծայրն համարելով եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանումն՝ յետ քսէարկման Միաբանութեանց օրէնքին։ Պ. տը Ֆրէսինէի դահլիճն ինկաւ զի Արմատականաց հետ Միապետականք կամ Պահպանողականք եւս ձայնակցեցան, պահանջելով որ նախարարութիւնն որոշ յայտնէ իւր դիտաւորութիւն Եկեղեցւոյ և Պետութեան յարաբերութեանց վրայ։ Բայց Պահպանողականք այս աջակցութիւնն ընծայեցին Արմատականներուն՝ 24 ժամ յառաջ Պապական վերջին Շրջաբերականէն, որով Ֆրանսացի Ջերմեռանդ կաթոլիկներուն խորհուրդ կը տրուի այլ եւս չհարուածել հանրապետական վարչութիւնը, չդաշնակցիլ հանրապետական վարչութեան թշնամեաց հետ, այլ անկեղծապէս յարիլ Հանրապետութեան՝ Եկեղեցւոյ շահուց նպաստաւոր ճամբու մը մէջ պահելու համար զայն և հակեկեղեցական օրէնքները քիչ քիչ մեղմացնել և ջնջել տալու համար։ Հաւանական չէ որ այսօր Պահպանողականք վեռար։ 18ին ըրածնուն պէս աջակցին Արմատականներուն, ուստի կը կարծուի ընդհանրապէս թէ Պ. Լուպէի չափաւոր և համեմատապէս պահպանողական նախարարութիւնը կարողանայ դիմադրել արմատական յարձակումներուն։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՍ

Զուիցերիացի կարդինալ Մերմիլոտ, որ այս օրերս մեռաւ, կտակ մը թողած է զոր զուիցերեան կաթոլիկ թերթեր կը հրատարակեն և որով իւր խորին վիշտը կը կը յայտնէ թէ արժանի չէ եղած ժընէվի իւր բողոքական եղբայրները դարձի բերելու, հակառակ իւր բոլոր ճգանց, զորս շարունակելու և յաջող վախճանի մը բերելու գործը կը թողու ժընէվի քահանայներուն,—որք սակայն հաւանական չէ որ յաջողին հոն ուր ի դերեւ ելեր է այնքան խելացի և գործունեայ կարդինալ մը։ Կարդինալը կը յարէ թէ աղքատ կը մեռնի, և կը խնդրէ որ իւր գերեզման պարզ լինի։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ի Հանքով Եւրոպացիք գումարում մ'ընելով, աղերսագիր մը պատրաստեցին առ Լորտ Սալիսբրի ուղղեալ, որով անգլ կառավարութենէն կը խնդրեն ազդեցութիւն բանեցնել չինական իշխանութեանց վրայ, որպէս զի վերջ մը տրուի չինական Տէրութեան մէջ հակաքրիստոնէական գիրքերու, տետրակներու և լրագրերու տպագրութեան, որով Զինացիք վարպար կը գրգռուին ընդդէմ Եւրոպացւոց, պատճառելով արիւնհեղութիւններ և ամեն կերպ անկարգութիւններ ու դժուարութիւններ ի Զինաստան հաստատեալ կամ այն երկրին հետ գործ ընող ամեն քրիստոնէից։ Աղերսագրին ստորագրողք կը յիշեցնեն թէ այս հակաքրիստոնէական գրուածոց հեղինակներն հանրածանօթ անձնաւորութիւնք են Զինաստանի մէջ, բայց մինչեւ ցարդ տեղական կառավարութիւնը չէ ուզած զանոնք բռնել պատժել։

ԿՈՄՍ ՀԷՐՈՒԷՐԻ ՊԻԶՄԱՐՔ

Պիզմարք իշխանի երեց որդին, երբեմն արտաքին գործոց նախարար Գերմանիոյ, այս պահուս Իտալիա գտնուելով, Էլբա կղզին անցաւ, և հոն աչքէ անցուց Մեծին Նաբոլէոնի պատմական բնակարանն՝ իւր կարգատեւ աքսորման պահուն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կը ծանուցուի թէ գերման կառավարութիւնը դատ պիտի բանայ Պիզմարքի իշխանի լրագրոյն՝ Համբուրգեր Նաչրիխթեր-ի դէմ, որ հրատարակած էր Վիլհելմ Ա. Կայսեր նամակն առ Լորտ Ռոսսէլ, 1874 փետր· 18 թուով, որով Ժերմանի կայսրը կը յայտարարէր թէ ինքնաբ չպիտի ընդունի Հռոմայ Ալթոռոյն ոտնձգութիւնները Գերմանիոյ մէջ, զանոնք վնասակար նկատելով իւր հպատակաց բարօրութեան եւ յառաջդիմութեան։ Գերման կառավարութիւնը կը պնդէ թէ հանգուցեալ Կայսեր այս նամակ պետական գաղտնիք մը հարարելի էր ամեն պաշտօնագրաց նման որք կը պահուին արքունի գիւանատունց մէջ և ի լոյս չեն արբուած պաշտօնապէս, և հետեւապէս, Համբուրգեր Նաչրիխթեն զայն հրատարակելէն յառաջ պարտէր արդի Կայսեր հաւանութիւնն ստանալ յատկապէս։ Հետաքրքրաշարժն այն է որ անուղղապէս իրեն դէմ մղեալ այս դատաստանին Պիզմարք ինքն եւս անձամբ պիտի միջամտէ եղեր՝ յայտարարելով թէ ինք տուած էր յիշեալ թերթին։ Զէ մոռցուած սակայն թէ ինք Պիզմարք իւր իշխանութեան միջոցին շատ խիստ էր այն պաշտօնատարաց դէմ որք իրենց քով գտնուող պաշտօնական թուղթերն ի հրապարակ հանէին՝ կառավարութեան խորհրդոյ հակառակելու դիտումամբ։

Տեղական հարցեր

ՎԻՃԱԿ ՍԱԿԱՐԱՆՑ

Լիսոնոյ Ֆոանէ կը գրէ իւր վեռար· 27ի թուով·

«Թէեւ նախարարական տագնապն ամբողջ շաբաթ մը տեւեց և մինչ կը գրենք վերջացած չէ բոլորովին, բայց Սակարանն՝ ինչպէս տագնապն սկիզբն՝ անկէ եաքն ալ յուզում չցուցաց այս պատճառաւ։ Թէեւ Սակարանն երկրին ելեւմտից վարչութեան նկատմամբ դիւրագրգիռ է ընականապէս, բայց ապահովուած է այն ծանուցման վրայ թէ նախորդ ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ պիտի մնայ պաշտօնին մէջ։ Ուստի, մեր արժէքուղթք գոհացուցիչ վիճակ մը ներկայացին եօթնեկիս մէջ։ Սոյն նըպաստաւոր վիճակ ուրիշ արժէքներոց վրայ եւս ազդեց։ Նախորդ շաբթուան անկումն արժէքներոց գնումներ յառաջ բերած է անշուշտ։ Հրապարակն իւր ամբողջութեամբ նախորդ եօթնեկէն աւելի նպաստաւոր կացութեան մը մէջ կը դտնենք։ Վարկի Ընկերութիւնք (դրամատունք), պետական քանի մը թուղթեր և արուեստական ձեռնարկութեանց կամընկերութեանց վերաբերեալ թուղթեր աւելի բարձր են այժմ քան նախորդ եօթնեկին մէջ։

«Բայց այս ամենայն ուրիշ բան համարուելու չէ բայց եթէ հրապարակի մասնակի շարժում, անստոյգ ժամանակաց յատուկ փոփոխում մ'ընթացքոյ, և անխոհեմութիւն կը լինէր կարծել թէ Սակարանի գործերը լրջօրէն վերսկսած լինին և թէ գնոց բարձրացումը տեւական պիտի լինի։

«Ընդհանուր կացութիւնը գնոց այսպիսի տեւական բարձրացում մը չի վերցներ դեռ։ գործերը տարիէ մ'ի վեր առկախ վիճակի մէջ պահող զըժուարութեանց ոչ մին լուծում ստացած է, և անոնցմէ ոմանք աւելի ծանրացած են մինչեւ անդամ։ Պէտք է ուրեմն ակնկալել արդի սպասողական կացութեան երկարաձգումն, իբրեւ առժամանակեայ վիճակ մը։

«Եւ արդէն չեն։ գիտեր թէ նոր նախարարու՝ իւն ինչ գիրք և ինչ եղբ պիտի ունենայ։ Ցորչափ մօտենանք ընդհանուր երեսփոխանական ընտրութեանց ժամանակին, նոյնչափ աւելի պէտք է վախնանք տագնապներէ եւ կառավարական անհաստատութենէ այսքան պատակաեալ ժողովոյ մը մէջ, յորում ներքին գործոց նախարարի խնդիրը կենսական խնդիր մը կը դառնայ վերընտրութեանց համար (*)։ Արդ, Սակարանն եթէ պահ մը առանց նախարարութեան մնալուս համար հոգ ըրած չէ, բայց անիշխանական վիճակի մը չի կրնար հանդուրժել անշուշտ։»

«Ի Լոնտոն, դրամի սակը քիչ մը բարձրացած է շաբթուս մէջ։»

* * *

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԴԱՆՉԱՑԻՆ ՎԻՃԱԿՆ ԵՒ ԱՆԿՈՒՄ Պ. ՏԷԼԵԱՆԻՍԻ

Մեր երեկի Հեռագրաց բաժնին մէջ ծանուցուեցաւ Պ· Տէլեանիսի նախարարութեան հրաժարումն, և Պ· Թրիքուբիսի մերժողական պատասխանին վրայ, Պ· Քոնդանդոբուլոսի նախագահութեան ներքեւ նոր նախարարութեան մը կազմութիւն։ Աւելորդ է բացատրել թէ Պ· Տէլեանիսի անկումն Ցունաստանի ելեւմտից անձնական վիճակին վերագրելի է։ Թղթադրամը կ'ինչայ հետզհետէ, հելլենական արժեթուղթք կ'ինան, և Պ· Տէլեանիսի ծանուցած դիւցազնական որոշմունք ակնկալուած ազդեցութիւնը չունեցան հանրային վստահութեան վրայ։ որովհետեւ գործնական չեն համարուիր, կամ գէթ անմիջական արդիւնք չի կրնար ստանալ անոնցմէ։ Օրինակի համար, Ցունաստան ծխախոտի Ռէժիի մը հաստատումէն դանձային կարեւոր շահ կրնայ ակնկալել, բայց երբ երկրին ելեւմտաք արդէն այսչափ անկարգ են, Եւրոպայի դրամատեարք բնականապէս քիչ վստահութիւն կ'ունենան Ցունաստանի վրայ ընդհանրապէս և հոն մէկ-երկու միլիոն ոսկւոյ գործածմամբ նոր հաստատութիւն մը հիմնելու չեն համարձակիր, որով ինքնին յանձնարարելի ձեռնարկ մը արդի կացութեան մէջ անմիջապէս տրամադրելի չի կրնար համարուիլ։

* * *

Թէեւ ելմտական անկարգութիւնն է գլխաւոր պատճառ Պ· Տէլեանիսի նախարարութեան անկման, բայց ուրիշ պատճառներ պակաս չեղան։ Նախորդ նախարարապետ Պ. Թրիքուբիսի ամբաստանութեան ենթարկումն անպատուաբեր եւ մ'ունեցաւ Պ· Տէլեանիսի համար։ Ամիսներէ հետէ քընինչ յանձնախմբի մը միջոցաւ քննդատել տալէն եաքն այնպիսի անձի մ'ընթացքն որ տարիներով կառավարած էր Ցունաստան, վերջին պահուն Պ· Տէլեանիս եկաւ ըսաւ ժողովոյն որ «յանուն ազգային պատուոյ եւ կենանք զՊ· Թրիքուբիս դատի ենթարկելու խորհրդէն,» և ժողովն անպարտ արձակեց նախորդ վարչապետն, իբր թէ այն ազգային պատիւն առաջ դոյութիւն չունենար և միայն քանի մը շաբաթէ իվեր երեւան եղած լինէր։ Ցայտնի եղաւ թէ Պ· Տէլեանիս լոկ կուսակցական կրիւք վարուած էր Պ· Թրիքուբիսի դէմ, և երբ տեսաւ թէ բան չպիտի կրնայ ապացուցանել, նուաստացուցիչ յեսս կոչում մ'ընելու խորհրդարանին առջեւ։ Եորկիոս թագաւոր վշտացաւ հանրային գործերը վարելու այս թեթեւամիտ ձեւերէն, և թէպէտ խորհրդարանի որոշ քուէով պաշտօնակից չեղած նախարարութիւն մը ինք Սահմանադրութեամբ իրաւունք չունի արձակել, բայց պատշաճաւ է՝ երբ հանրային կարծիքն իւր կողմ տեսնէ՝ իւր վեհապետական ստորագրութիւնը զլանալ օրուան նախարարութեան կողմէ ներկայացեալ պաշտօնագրաց, և Եորկիոս թագաւոր այս վերջին միջոցին գիմած է, զի դեռ եւս խորհրդարանի որոշ քուէով անվստահութիւն չէր արտայայտուած Պ· Տէլեանիսի դէմ։

Վերջին գաղափարը զոր յղացաւ Պ· Տէլեանիս Ցունաստանի ելեւմտից դրութիւն յուսահատական վիճակին դարմանելու համար, զորաց թիւը զեղչելն եղաւ։ Հետաքրքրականն այն է որ 1885-86ին, Պ· Տէլեանիս ինքն էր որ ժողովրդականութիւն շահելու համար տարապայման յաւելումներ ըրաւ հելլենական բանակին վրայ, առելի քան զոր կրնար տանիլ Ցունաստանի գանձային վիճակն, և իբրեւ չազդասէր ամբաստանեց զՊ· Թրիքուբիս, որ զորաց թիւը զեղչելու խօսք կ'ընէր։ Բայց հիմակ ինքն ալ ուրիշ ելից հնար չէր գտներ բայց եթէ Պ· Թրիքուբիսի գաղափարն ընդօրինակել։

Ասոր վրայ Եորկիոս թագաւոր խորհած է թէ քանի որ Պ· Թրիքուբիսի գաղափարը պիտի գործադրուի, աւելի ազէկ է որ ինք կոչուի իւր գաղափարն իրագործել։ Ուստի, կոչում ըրաւ Պ· Թրիքուբիսի՝ նոր վարչութիւն մը կազմելու։ Պ· Թրիքուբիս, կուսակցական գեռեռ կրից վերջին արտայայտութիւնքէն զզուած, և չուզելով իւր թոզածէն շատ աւելի գէշ վիճակի մը հոգն ու պատասխանատուութիւնն ստանձնել, հրաժարեցաւ առաջարկեալ պատուէն, և նախարարութիւն մը կազմուեցաւ որ առժամապէս պիտի վարէ գործերը մինչեւ որ ժամանակը գայ երեսփ. ժողովը լուծելու և երկրին կոչում ընելու, տեսնելու համար թէ ազգն ի վերջոյ որո՛ւ կ'ուզէ յանձնել երկրին մնատակարարութիւնը։

—Նախընթաց երեկոյ Փարիզի և Լոնտոնի մէջ իմացուելով թէ Պ· Տէլեանիսի նախարարութիւնն հրաժարեր է, հելլենական թուղթերը քիչ մը վրայ դրին, այնքան ստոյգ է թէ հելլենական թղթոյ վերջին անկումն օրուան վարչութեան յուսի մնատակարարութեան վերագրելի էր։

* * *

ԱՐՆԱԳԻ ԽՆԴԻՐՆ

Հեռագիրը ծանոյց անցեալ օր թէ Միացեալ Նահանգաց ելմտական նախարար Պ. Ֆոսդրը Եւրոպա կուգայ՝ արծաթի խնդրոյն վրայ բանակցելու Անգլիոյ և Ֆրանսայի կառավարութեանց և պետական դրամատանց հետ։ Ֆրանսացիք արծաթն օրինական դրամ կը ճանչեն թէեւ, բայց իրաք ոսկւոյ հիման վրայ կը կատարեն իրենց առեւտրական և սեղանաւորական գործողութիւններ, իսկ Անգլիացիք և Գերմանացիք բոլորովին ոսկւոյ դրութեան կը հետեւին։ Թէեւ Ամերիկացիք իրենց մեծաքանակ արծաթն արժեցնել կ'ուզեն և ասոր համար կը փափաքին որ Եւրոպան Տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ արծաթն եւս ոսկւոյ հաւասար ընդունելի օրինական դրամ հռչակել տան, բայց գո՛նէ Անգլիոյ մասին կը յայտարարուի թէ իւր արդի դրամական դրութենէն այնքան գոհ է որ Ամերիկացւոյ չատագովաց

—)(40)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ՌՕՊԷՍՈՆՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑԸ

Այս էր վերջին բառը Թարթըլէթի բոլոր վիճաբանութեանց։ Եւ այն ատեն, դասատուն ջուրթակը առնելով, կընտրտոցումը անկից պզտիկ սուր եղանակներ կը հանէր, որք Քառէֆինօթուին շատ հաճոյք կը պատճառէին։ Ալ պէտք չկար զայն յորդորելու։ Առանց պարագիտական սրինգներուն հետեւելու, այն ի՞նչ ոստումներ, ի՞նչ մարմնոյ գալարումներ, ի՞նչ վազվզտուքներ։

Եւ Թարթըլէթ, երազուն, տեսնելով այդ Բոլինէզիոյ բնակչին այդպէս ցատքռտելը, կը հարցնէր ինքնին թէ այդ քայլերը, թէեւ քիչ մը շատ յատկանշական, բնական չէի՞ն մարդկային էակին, թէեւ արուեստին բոլոր սկզբունքներէն դուրս։

Բայց պարի և շարժմանց դասատուն պիտի թողուք իր փիլիսոփայական խորհրդածութեանց մէջ, դառնալու համար աւելի գործնական և աւելի պատեհ խնդիրներու։

Իր վերջին պտոյտներու միջոցին անտառին մէջ կամ դաշտին վրայ, թէ՛ մինակ եղած ատեն և թէ Քառէֆինօթուին հետ, Կոտֆրէյ ուրիշ գազան մը բնաւ նշմարած չէր։ Այդ անասուններուն հետքն անդամ չէր գտած։ Գետակն որուն ջուրէն եկած ծարաւնին անցուցած ըլլալու էին, իր եզերքներուն վրայ բնաւ անոնցմէ նշան մը չէր կրեր։ Գիշերը ոռնալու ձայն չէին լսեր, ոչ ալ մռնչիւն։ Բաց ասի, ընտանի կենդանիները անհանգստութիւն բնաւ չէին ցուցներ։

«Տարօրինակ բան է ասիկա, կ'ըսէր Կոտֆրէյ ինքնիրեն, եւ սակայն չի սխալեցայ ես։ Ոչ ալ Քառէֆինօթու։ Արդ մըն էր որ ինծի ցուցուց։ Ենթադրենք որ սպաննեցի զայն, բայց այդ անասունը վերջին ներկայացուցի՞չն էր այս կղզւոյն մէջ գտնուող արջերու վոհմակին։»

Բոլորովին անբացատրելի բան մըն էր։ Արդէն, եթէ Կոտֆրէյ այդ արջն սպաննած էր, պէտք էր որ գտնէր անոր մարմինը այն տեղն ուր զայն զարկած էր։ Ի զուր փընտռեց զայն այն տեղուանքը։ Ուրեմն պէտք էր կարծել թէ կենդանին, մահացու կերպով վիրաւորուած, ելեր գացեր էր որջի մը մէջ մեռնի՝։ Կարելի էր վերջապէս։ բայց այն ատեն այդ ծառին ստորոտը արիւնի հետքեր պէտք էր որ ըլլային, և այդպէս բան չ'կար։

—Ինչ որ ալ ըլլայ, կը խորհէր Կոտֆրէյ, հոգս չէ, միշտ զգոյշ կենանք մենք։

Նոյեմբերի առաջին օրերուն հետ, կարելի է ըսել թէ ձմեռն սկսած էր այդ անծանօթ լայնութեան աստիճանին վրայ։ Քանի մը ժամ վրայէ վրայ անձրեւ կը տեղար, ցուրտ անձրեւ մը։ Ցեռոյ, հաւանականաբար, պիտի գային այն անվերջ տեղատարափներն, որք շաբաթներով չեն դադրիր և այդ տեղերուն համար ձմեռուան անձրեւային միջոցը կը կազմեն։

Կոտֆրէյ ստիպուեցաւ այն ատեն Ուիլ-Թրիին ներսիդին կրակարան մը հաստատել, —կրակարան որ անհրաժեշտ էր, որովհետեւ թէ՛ ձմեռ ատեն բնակարանը տաքցնելու պիտի ծառայեր և թէ հովէն ու անձրեւէն ազատ կերակուր եփելու։

Կրակարանը կարելի էր տեսնակին մէկ անկիւնը հաստատել, խոշոր քարերու մէջտեղ, ոմանք լայնքին պառկած, ուրիշներ երկայնքին։

Գործը մուխը դուրս հանելուն վրայ էր, որովհետեւ սէքուօիային մէջէն մինչեւ կոճղին կատարը բացուող խողովակին դուրս հանել զայն, ատիկա շատ գործնական ուղիներին միջոց մը չէր։

Կոտֆրէյ այն ատեն խորհեցաւ խողովակ մը շինել այն երկայն ու խոշոր պատմուտներէն որք գետակին եզերքներուն վրայ կը բուսնէին։

Պէտք է ըսել թէ այդ աշխատութեան մէջ իրեն շատ օգնեց Քառէֆինօթու։ Սեւամորթը հասկցաւ, ոչ առանց ճկի, ինչ որ կ'ուզէր Կոտֆրէյ։ Ընկերացաւ անոր։ ամենէն խոշորներէն ընտրեց պամպուներուն։ ինք օգնեց անոր կրակարանը տեղաւորելու։ Քարերը հողին վրայ, տեսնակին խորը, դրան դիմացը, շարուեցան։ պամպուները, մէջը պարպուելով, կոճերը կտրուելով, մէջի մէջ անցուելով ձեւացուցին բաւական երկայն խողովակ մը, որ սէքուօիային մէջ բացուած ծակի մը կը յանգէր։ Ատիկա կրնար բաւել, միայն թէ պէտք էր հսկել որ պամպուները կրակ չառնէին։ Կոտֆրէյ քիչ ատենէն գոհունակութիւն ունեցաւ տեսնելու որ պատուական կրակ մը կը ճարճատէր, առանց Ուիլ-Թրին մուխով ու հոտով լցնելու։

Իրաւունք ունէր այդպէս ընելու, և աւելի իրաւունք ունէր աճապարելու։

Արդարեւ, նոյեմբեր 3էն 10, անձրեւը անդադար տեղաց հեղեղօրէն։ Անկարելի պիտի ըլլար բաց օդին կրակ վառած պահել։ Այդ տխուր օրերու միջոցին, պէտք եղաւ տունը մնալ։ Միայն հօտին ու հաւնոցին անհրաժեշտ պէտքերն հոգալու համար դուրս ելան։

Այսպէսով քամասի պահեստը հատաւ։ Հացի տեղ քանող նիւթն էր այն, և որուն պակասութիւնն զգալի եղաւ։

Կոտֆրէյ Թարթըլէթին խմացուց օր մը, նոյեմբեր 10, թէ օղը քիչ մը չտկուելուն պէս, ինք և Քառէֆինօթու պիտի երթային քամաս ժողվել։ Թարթըլէթ որ երբեք վախ չէր զգացած երկու մղոն տեղ վազել երթալու, յանձն առաւ տունը պահպանել Կոտֆրէյի բացակայութեան միջոցին։

Արդ, այն իրիկունը, երկինքն սկսաւ մաքրուիլ այն խոշոր ամպերէն զորս արեւմուտքի հովը ամառն սկիզբէն ի վեր հոն կուտակած էր, անձրեւը դադրեցաւ կամաց կամաց, արեւը քանի մը վերջալուսային նշոյլներ թափեց։ Ցուսացին որ հետեւեալ օրը պիտի աղուորնար, և անկից օգուտ քաղել ուզեցին։

—Վաղը, ըսաւ Կոտֆրէյ, պիտի մեկնիմ առաւուն կանուխ, և Քառէֆինօթու պիտի ընկերանայ ինձ։

—Որոշուեցաւ, պատասխանեց Թարթըլէթ։

Իրիկուան, ճաշը վերջացածին պէս, որովհետեւ երկինքը իր գոլորշիներէն աղատած, քանի մը վայրկեան ատողերով զարդարուած էր, սեամորթն ուզեց նորէն ըստ իր սովորութեան դուրսը պառկիլ, սովորութիւն որմէ հարկ եղած էր բաժնուիլ անձրեւային գիշերներու միջոցին։ Կոտֆրէյ վորձեց հակադրել անոր թէ լաւագոյն էր տան մէջ մնալ, թէ պէտք չկար այդչափ ծայրայեղ զգուշութիւն ընելու, քանի որ ուրիշ գազան բնաւ երեւան չէր եղած. բայց Քառէֆինօթու յամառեցաւ։ Պէտք եղաւ համակերպիլ անոր կամքին։

Հետեւեալ օրը, ինչպէս որ նախագոյացած էր Կոտֆրէյ, անձրեւը առջի իրիկունէն ի վեր բնաւ տեղացած չէր։

Երբ Ուիլ-Թրիէն եղաւ, ժամը եօթին միջոցները, արեգական առաջին ճառագայթները թեթեւօրէն կ'ոսկեզծէին սէքուօիաներու թանձր գմբեթը։

Քարէֆինօթու դուրսը անցուցած էր գիշերը, կը սպասէր հոն։ Իսկոյն երկուքն ալ լաւ զինուած և խոշոր պարկեր հետ առած, Թարթըլէթին մնաս բարով ըսին, յետոյ դէպի գետակին ուղղուեցան, որուն ձախ ափունքէն վեր ելնել մտադիր էին։ ինչեւ քամասի մոցառները։

Ժամ մը ետքը հասած էին, բնաւ ճախորդ պատահարի մը չհանդիպելով։

Արմատները չուտ մը հողէն հանուեցան և այնչափ առատ քանակութեամբ որ երբեմն առատուն կանուխ, և Քառէֆինօթու պիտի ընկերանայ ինձ։

—Որոշուեցաւ, պատասխանեց Թարթըլէթ։

Իրիկուան, ճաշը վերջացածին պէս, որովհետեւ երկինքը իր գոլորշիներէն աղատած, քանի մը վայրկեան ատողերով զարդարուած էր, սեամորթն ուզեց նորէն ըստ իր սովորութեան դուրսը պառկիլ, սովորութիւն որմէ հարկ եղած էր բաժնուիլ անձրեւային գիշերներու միջոցին։ Կոտֆրէյ վորձեց հակադրել անոր թէ լաւագոյն էր տան մէջ մնալ, թէ պէտք չկար այդչափ ծայրայեղ զգուշութիւն ընելու, քանի որ ուրիշ գազան բնաւ երեւան չէր եղած. բայց Քառէֆինօթու յամառեցաւ։ Պէտք եղաւ համակերպիլ անոր կամքին։

Հետեւեալ օրը, ինչպէս որ նախագոյացած էր Կոտֆրէյ, անձրեւը առջի իրիկունէն ի վեր բնաւ տեղացած չէր։

Երբ Ուիլ-Թրիէն եղաւ, ժամը եօթին միջոցները, արեգական առաջին ճառագայթները թեթեւօրէն կ'ոսկեզծէին սէքուօիաներու թանձր գմբեթը։

Քարէֆինօթու դուրսը անցուցած էր գիշերը, կը սպասէր հոն։ Իսկոյն երկուքն ալ լաւ զինուած և խոշոր պարկեր հետ առած, Թարթըլէթին մնաս բարով ըսին, յետոյ դէպի գետակին ուղղուեցան, որուն ձախ ափունքէն վեր ելնել մտադիր էին։ ինչեւ քամասի մոցառները։

Ժամ մը ետքը հասած էին, բնաւ ճախորդ պատահարի մը չհանդիպելով։

Արմատները չուտ մը հողէն հանուեցան և այնչափ առատ քանակութեամբ որ երբեմն առատուն կանուխ, և Քառէֆինօթու պիտի ընկերանայ ինձ։

—Որոշուեցաւ, պատասխանեց Թարթըլէթ։

Իրիկուան, ճաշը վերջացածին պէս, որովհետեւ երկինքը իր գոլորշիներէն աղատած, քանի մը վայրկեան ատողերով զարդարուած էր, սեամորթն ուզեց նորէն ըստ իր սովորութեան դուրսը պառկիլ, սովորութիւն որմէ հարկ եղած էր բաժնուիլ անձրեւային գիշերներու միջոցին։ Կոտֆրէյ վորձեց հակադրել անոր թէ լաւագոյն էր տան մէջ մնալ, թէ պէտք չկար այդչափ ծայրայեղ զգուշութիւն ընելու, քանի որ ուրիշ գազան բնաւ երեւան չէր եղած. բայց Քառէֆինօթու յամառեցաւ։ Պէտք եղաւ համակերպիլ անոր կամքին։

Հետեւեալ օրը, ինչպէս որ նախագոյացած էր Կոտֆրէյ, անձրեւը առջի իրիկունէն ի վեր բնաւ տեղացած չէր։

Երբ Ուիլ-Թրիէն եղաւ, ժամը եօթին միջոցները, արեգական առաջին ճառագայթները թեթեւօրէն կ'ոսկեզծէին սէքուօիաներու թանձր գմբեթը։

Քարէֆինօթու դուրսը անցուցած էր գիշերը, կը սպասէր հոն։ Իսկոյն երկուքն ալ լաւ զինուած և խոշոր պարկեր հետ առած, Թարթըլէթին մնաս բարով ըսին, յետոյ դէպի գետակին ուղղուեցան, որուն ձախ ափունքէն վեր ելնել մտադիր էին։ ինչեւ քամասի մոցառները։

Ժամ մը ետքը հասած էին, բնաւ ճախորդ պատահարի մը չհանդիպելով։

Արմատները չուտ մը հողէն հանուեցան և այնչափ առատ քանակութեամբ որ երկու պարկ լցուցին անոնցմով։ Ատիկա երեք ժամուան գործ եղաւ, այնպէս որ առաւուան ժամը տասնմէկին մօտ էր երբ Կոտֆրէյ և իր ընկերը Ուիլ-Թրիին ճամբան բռնեցին։

Իրարու մօտ քալելով, բաւականանալով դիտել, քանի որ չէին կրնար խօսակցիլ, հասած էին պզտիկ գետակին մէկ դարձուածքին քով, որուն վերեւ բարձրաբերձ ծառեր կը հակէին, բնական օրօրոցի մը պէս մէկ եզերքէն միւսը կախուած, երբ յանկարծ Կոտֆրէյ կանգ առաւ։

Այս անգամ ինքն էր որ Քառէֆինօթուին ցոյց կուտար անշարժ անասուն մը, ծառի մը ստքը կեցած, որուն նայուածքները եղական փայլ մը կ'արձակէին,

—Վա՞գր մը, գոչեց։

Չէր սխալեր։ Վագր մըն էր արդարեւ բարձր հասակով, ետեւի թաթերուն վրայ կրթնած, իր մերանոներով ծառին կոճղը քերթելով, վերջապէս պատրաստ նետուելու, յարձակելու։

Մէկ ակնթարթի մէջ, Կոտֆրէյ իր ամմատներ պարունակող պարկը գետին նետեց։ Լեցուած հրացանը աջ ձեռքը առաւ, զինեց, ուսին վրայ դրաւ, նշան առաւ և կրակ ըրաւ։

—Հուրրա՞, հուրրա՞, գոչեց։

Այս անգամ կարելի չէր տարակուսիլ։ վագրը, գետակէն գարնուած, դէպ ետեւ ոստում մը ըրած էր։ Բայց թերեւս մահացու կերպով վիրաւորուած չէր, թերեւս նորէն դէպ առաջ պիտի վազեր, իր վերջին աւելի կատղած, աւելի մոլկնած։

(Շարունակելի)

երկմեռազան դրութեան յարելու արտադրութիւն չի ցուցներ բնաւ, ուստի և այն կողմէ յաջողութիւն չի յուսացուիր Պ. Ֆոգդրի պաշտօնին։

* * *

ՊԱՊՈՒՄԻ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏը

Վիեննայի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պաթումի նաւահանգիստը շուտով կը զարգանայ, և Կաւկասիա, Պարսկաստան և Անդրկասպեան երկիրներ զրկուած վաճառականներ գլխաւոր կերպն կը դառնայ։ Պաթումի աւելի պիտի զարգանայ, քանի որ Պոսֆորայի մէջ և Կեդրոնական Ասիոյ ռուսական ստացուածոց մէջ բամբակի մշակութիւնն աւելի յառաջ տարուի։ Անցեալ տարւոյն մէջ Պաթումի հանդիպեցան 260 անգլ. շոգենաւեր, 154 յունական շոգենաւեր ու առագաստանաւեր, 73 օսմ. շոգենաւեր ու առագաստանաւեր, 72 աւստրիական նաւեր, 56 ռուսական և 56 ֆրանսական նաւեր։ Միայն 12 հատ գերմանական և 11 հատ իտալեան շոգենաւեր հանդիպեցան Պաթումի։ Վիեննայի լրագիրը հետեւապէս ասարեւելեան առևտրական ձեռներիցութեան կոչում կ'ընեն՝ ապագայ ունեցող այս ռուսական նաւահանգստին հետ աւելի ընդարձակ յարաբերութիւններ հաստատելու։

* * *

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԻՐԵԹՈՒՂԹ

Թռչ կը գրէ իւր վերջին սեղանաւորական տեսութեան մէջ։ (29 փետր.)

«Եօթնեկիս մէջ եգիպտական արժեթուղթը շատ հաստատ բանուեցան, որովհետեւ Եգիպտոսի եկամտացոյցին գոհացուցիչ վիճակն և երկրին եղեւմտից ընդհանրապէս բարւոք մատակարարութեան լուրն յաջող տպաւորութիւն մ'երին հրապարակին վրայ։ Միացեալ Եգիպտոսինն 478էն 481ի, Առանձնաշնորհեալ Եգիպտոսինն 446էն 453ի, և Տայրէի Սէնիէի արժեթուղթը 479 1/2էն 481ի բարձրացան։

«—Շաբթուս մէջ օսմանեան արժեթուղթը շատ գնուեցան։ Դ. Կարդը 18.55էն 19.22ուկէսի, Փախսիդէն 417.50էն 423ի, Օսմանիէ Բանսոյիսէն 345էն 356.25ի բարձրացան։ Օսմ. արժեթղթոց այս բարձրացում կը վերագրուի այն ուսումնասիրութեանց լրոյ վերջերս հրատարակեցինք օսմ. հանրային պարտուց գլխաւորի պայմանները։ և տակաւին ապագայ յաւելման վրայ։ Զենք հերքեր այս բացատրութիւն, այլ միայն կ'ըսենք թէ մեր ուրիշ բան չերթինք բայց եթէ մեր ընթերցողաց աչքին առջեւ դրենք կարգ մը թուականներ և ծանօթութիւններ որք որոշապէս երեան կուգան 1881ի կարգադրութենէն և Հանրային Պարտուց Վարչութեան պարբերական հրատարակութիւններէն։»

Թռչ. շատ հաւնայ է՝ իւր երկու կամ երեք յօդուածներուն վերագրելով Օսմ. արժեթղթոց վերջին եօթնեկին մէջ բարձրացումը, թէեւ այն յօդուածոց առաջինք աւելի քան մէկ ամիս յառաջ հրատարակուած էին արդէն։ Մեր կարծեօք, վերջին երկու եօթնեկաց մէջ Օսմ. արժեթղթոց հատատ ընթացքն և գնոց բարձրանալը վերագրելի է Բումելիի երկաթուղւոյ պարտատոմսից խնդրոյն վրայ Հանրային Պարտուց Վարչութեան ծանօթ կարգադրութեան, զոր մանրամասնօրէն բացատրած ենք արդէն, և որ մասնաւորապէս այս պարտատոմսից համար գոհացուցիչ վնասելէ զատ, ընդհանրապէս Օսմ. արժեթղթոց վրայ նպաստաւոր տպաւորութիւն թողած է, ցոյց տալով թէ խղճի մնօք կը յարգուին 1881ի Կայսերական Իրատէի հաստատեալ կարգադրութիւնք ի մասին վճարման Օսմ. Հանրային Պարտուց։

* * *

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Եգիպտական երկաթուղեայ ընդարձակման յանձնաժողովը դեռ որոշում չառաւ ի Վերին Եգիպտոս չինուելիք երկաթուղեայ ձեւոյն նկատմամբ։ Հանրային Պարտուց մնաւուկէն 800 հազար եգիպտական ոսկի յատկացուած է կրճէէ մինչեւ Լուքսոր (ի վերին Եգիպտոս) յառաջ տանելու համար երկաթուղեայ չինութիւնն։ Երկաթուղեայ վարչութեան գլուխը գտնուող երեք անձինք տարբեր կարծիքներ կը յայտնեն այս 800 հազար ոսկւոյ գործածման կերպին վրայ։ Անգլիացի Հալթոն փաշա կ'ըսէ թէ այս ստակով մինչեւ Լուքսոր երկաթուղի կրնայ չինուիլ։ Պոլոս փաշա Նուպար կ'ուզէ որ 400 հազար ոսկի եւս բարձուելով, գիծը մինչեւ Վատի Հալֆա յառաջ տարուի, Սուսանի սահմանագլուխը, մինչ Ֆրանսայի Պ. Փոն կը կարծէ թէ 800 հազար ոսկով կարելի է այնպէս նեղ գծով երկաթուղի մը չինել որ ոչ միայն Վատի Հալֆա հասնի այլ և Տոնկոլա, Սուսանի մէջ։ Անգլոյ գիւանագիտական գործակատարը մերժած է նեղ գծով երկաթուղի մը չինելու դադարիը։

ԵՐԿՈՒ ԴՐԱԳԻՐՔ կուգուին հայ վաճառական մը կողմէ։ Առաջինը պէտք է գնուայ հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, և վաճառական մը կողմէ վկայեալ ըլլալու է։ Երկրորդին կը պահանջուի միայն հայերէն և սոմարակալութիւն։

ԶՕԳԱՅԻՑ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Ս. Էջմիածնի «Արարատ» ամսագրի յունուարի թուոյն մէջ կը կարդանք։

«Մի երկու շաբաթ կայ արդէն, որ ժամանել է Էջմիածին գրեթէ եկող թեմական առաջին պատգամաւորը Պարսկաստան—Հնդկաստանի թեմի Առաջնորդ Դեր. Եսայի եպիսկոպոսն իւր փոխանակ ուղարկել է իբրեւ վերոյիշեալ թեմի հոգեւոր պատգամաւոր Արժ. Խաչատուր վարդապետ Կարապետեան Զուլայեցուն։ Արժ. հայրն արդէն հասանն առած մի պատկառելի ծերունի է, մօտ 60 տարեկան։ Առաջին անգամն է, որ լինում է Էջմիածնում։ Եղել է Հնդկաստան և Բիրմա, Ճապոն, և Զինաստան, երկար տարիներ կառավարել է Պարսկա-Հնդկական թեմը Առաջնորդների բացակայութեան ժամանակ։ Խօսք չկայ, որ լաւ տեղեակ է պարսկական հայ գաղթականութեան գործերին և հետաքրքրական տեղեկութեանց անսպառ աղբիւր։»

* * *

Թիֆլիզի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Կումիս գիւղէն կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեր են Պ. Նիկողայոս Տէր-Ղեւոնդեան (հեղինակ Մաշտոցի Լեզուի)։ և անառաւելեալ Ղորդանեան։

—Նոյն թերթերը կը հաղորդեն նաև թէ «Դորում, փետրվարի 9ին, պատգամաւոր ընտրուած են Ինժեներ Ալիքսանեան և բժշկ. Տէր-Մինասեանց»

* * *

Յունուար 26ին, կաթողիկոսական ընտրութեան համար գաւառական պատգամաւորի ընտրութիւն կատարուեր է ի Պաթումի։ Նախ ինքիր է եղեր թէ հարկ է ընտրել մի անձ և յանձնարարել նմա իւր քուէն տալ այսինչ եպիսկոպոսին իբրեւ կաթողիկոսացուի (Բուլթայիի պատգամաւորին մէջոցաւ, ըստ որում Պաթումի Բուլթայիի թեմի է) թէ ընտրել մի պատգամաւոր և իրաւունք տալ նմա իւր խղճի և դատողութեան համաձայն գործելու։ Թեր ու դէմ վիճաբանութիւնէ յետոյ, այս երկրորդ ձեւն ընդունելով, քուէարկութիւնը կատարուեր եւ առաւելագոյն քուէն ստացեր է Պ. Ա. Ծատուրեան։ Բայց կը կարծուի թէ Պ. Ծատուրեան հրաժարեր է, քուէարկութեան եղանակի մասին ինդիր ծագած ըլլալուն պատճառաւ։

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովն ի Նիսա գումարեցաւ երէկ ի Խորհրդարանի Դալաթիոյ ընդ Նախագահութեամբ Ամեր. Ս. Պարիլաքը Հօր և ատենագրութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Ժողովն ի մէջն այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

Ժողովն, ի ներկայութեան Ցտեսական Խորհրդոյ Ատենապետին, ուշադրութեան առաւ կեդրոնական Մնաւուկի եղեռնագործի քննիչ մասնախուզերին տեղեկագիրն և յետ խորհրդակցութեան պատշաճ դատեց, ըստ եզրակացութեան տեղեկագրին, անփոփոխ պահել գործադրութեան մէջ գտնուած արդի երեսոյթը։

Եէնիքաբուի մէջ տեղի ունեցած վերջին ցաւալի հրիզութեամբ եկեղեցւոյ շրջակայքը բոլորովին ամայացած ըլլալով, եկեղեցւոյ սեպհական նուիրական անօթներն և զգեստներն ի պահ դրուին առայժմ Մայր եկեղեցւոյ գանձատան մէջ և այս մասին հարկ եղած հրահանգները տուաւ Ցտեսական Խորհրդոյ։

Սեբաստիոյ Դեր. Առաջնորդի կողմէ տեղեկագրով մը ինչ ինչ տեղեկութիւններ տրուած ըլլալով տեղւոյն նոր կառոյց դիշերօթիկ վարժարանին նկատմամբ, ժողովն յանձնեց Ուսումնական և Ցտեսական Խորհրդոյ նոյն տեղեկագրին ուսումնական ու նիւթական մասերը քննել և հաւաքական տեղեկագրով մը յայտարարել իրենց քննութեան արդիւնքը։

ժողովն ուշադրութեան առնելով Գարմատի եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցած դպրութեան գէպքը, պատշաճ դատեց յանձնարարել Ցտեսական Խորհրդոյ՝ մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց դպրոց անկորուստ պահպանութեան համար պէտք եղած միջոցները տնօրինել, գործադրել և յայտագրել։

Եէնի գիւղի եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդն ըստ օրինի ընտրուած և տեղեկագիրն յուսարկուած ըլլալով, ժողովն հաստատեց կատարուած ընտրութիւնը։

Ցտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Խորհրդարանի Դալաթիոյ և զբաղեցաւ Եէնի գաբուի, Սկիւտարի Ս. Խաչ ու Ս. Կարապետ և Գուրուչէշմէի եկեղեցեաց վերաբերեալ զանազան խնդիրներով։

Խորհուրդն ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ Պարսայի եկեղեցւոյն չինութեան և տեղւոյն կալուածներու մասակարարութեան մասին։

Նիստաղութեան առաւ Խաղիպի Գալֆայեան Որբանոցին 1891 տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցուցակն և խիստ գոհ մնալով այդ հաստատութեան բարւոք մատակարարութենէն, հաշիւները վաւերացուց։

Մոսկուայից մեզ գրում են, որ Մոսկուայի Կայսերական Հնագիտական Ընկերութեան յունուար ամսի վերջին նիստերից մէկում Շամախու թեմի առաջնորդ Սրբ. Մեսրովբ Սրմխաեանցը՝ ներկայ անդամների միաձայն հաւանութեամբ ընտրուեցաւ անդամ նոյն Ընկերութեան։ (Աբյուսէռ)

ՀԱՆԳԻՍ

Ս. ՄԿՐՏԻՉ ԱՐԲ. ԵՊԻՍԿ. ԲԱԲԱՄԵԱՆՑԻ

Ս. Էջմիածնայ Աբբայ ամսագիրը կը ծանուցանէ թէ յունվար 23ին ինֆլուէնցայէ վախճաներ է Դեր. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս Բաբամեանց, ի հասակի 75 ամաց։

Հանգուցեալը ընիկ Երեւանցի էր և ի մանկութենէ աշակերտ և միաբան Մայր Աթոռոյ, և վանական պաշտօններով անցուցած իւր առաջին ժամանակը։ Ծնած է 1817ին։ Եպիսկոպոս ձեռնադրուած է 1861ին, Մաքթէոս կաթողիկոսէ։ Ժամանակ մը վարած է յԵրեւան թեմական փոխանորդութեան պաշտօն, որ է նոյն ինքն առաջնորդութիւն ուրիշ անուամբ, զի Երեւանայ վիճակը կը նկատուի իբր սեպհական վիճակ Կաթողիկոսաց։ Մկրտիչ արքեպիսկոպոսի գործունէութիւնն եղած է միշտ Ս. Էջմիածնի վանուց և Սիոնի մէջ, և իւր նշանաւոր գործն ժամանակն եղաւ երբ Գէորգ Կաթողիկոսի մահուանէ յետոյ, իբրեւ տեղակալի փոխանորդ նախագահեց վերջին ընտրողական ժողովոյն։ Մակար կաթողիկոս արձակեց զնա ի սինոդականութենէ, և վերջերս իւր ծերութեան մէջ կատարեալ հանգստեան կեանք կ'ուցուներ Ս. Էջմիածնի մէջ, առանց պաշտաման, իբրեւ երիցագոյն միաբան, պահելով նախկին տեղակալութեան արտաքին պատիւները։ Մկրտիչ արքեպիսկոպոս մեծաւոր գործունէութենէն ասպարէզ չէր ունեցած, իսկ վերջերս ալ հասակին բնական որոկարութեան ենթարկուած էր։

Թիֆլիզի «Արձագանք»ն և «Նոր-Դար» թերթերն յաջորդաբար արտատպած են «Մասիս» հանդէսի առաջին թուոյն մէջ հրատարակեալ խմբագրականն «Սամուէլ Մուրատի կը տան և մխիթարեան միաբանութիւնը օրէնքի առջև»։

Երաժշտապետ Տիգրան Էֆէնդի Զուհաճեան Բարիզէն մայրաքաղաքս դարձած է մի քանի օրէ ի վեր։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ Ի ԲԵՐԱ

1892 Փետրվար 23 Կիրակի գիշերն ի ժամ 7 1/2

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԱՆԴԱՄ

Վ. ԵՊՍ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖԷՆԴԻ ՆՈՒՐԻԵԱՆԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԽՄԲԻՆ ԿՈՂՄԱՆԷ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ Պ. Մ. ՄՆԱԿԵԱՆԻ

Ի ՆՈՊԱՍ

ԴՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ԹԱՂԻՑ

ԱՂԲԱՏ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

ՄԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ

ԿԱՄ

ՄԱՐՑ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ընտանեկան Թատրերգութիւն Հինգ արար

Հեղինակ Պ. ՐՕԶԼԻԹԻ Թարգմ. Պ. ՄՆԱԿԵԱՆ

ՄՕՆ ԻԶՄԻՆԻ

Զաւեշտ մէկ արար

Ֆրանսական Բարոնի Նուագածուի ընդէր կրօրնէր պէտ Նուագէն դէնարարեբու ադեն։

Սոյն ներկայացման նպատակը պարզ առաքինական դիտելով, տարակոյս չկայ որ ամէն զգեստներ անձինք պիտի յօժարին զայն պատուել, և այսու պիտի նպաստեն Պոլսոյ բազմահոգ թաղերու մէջ տառապող հարիւրաւոր ազգաներու որք իւրեանց ցաւոց և հիւանդութեան դարմանը կը վայելեն շնորհիւ բարեսիրաց օգնութեան և հոգածութեան, որոյ փոխարէն ոչ այլ ինչ ունին բայց երախտագէտ սիրտ մը զոր կը նուիրեն առ Բարերարս իւրեանց։

ԱՆԴԱՄՔ ՄԱՆԱՄԱՄԲԻ

Մանուկ	էֆ.	Ս. Արշան Ադրենպէր
Մաքսուտ	»	Հարենց Ադրենպէր
Պօղոս	»	Էքսէրեան Գէնդպէր
Աղէքսանդր	»	Աբրահամեան
Գառնիկ	»	Գալֆեան
Գրիգոր	»	Շամանճեան
Գրիգոր	»	Սուտիեան
Խաչիկ	»	Մանեասեան
Մկրտիչ	»	Մելիքեան
Նարեկ	»	Գարագաշ
Սենեքերիմ	»	Տիլսիզեան

ՕՏԵՐԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽԵՏԻՎԸ

Յատուկ հեռագրաւ մը ծանուցուած ըլլալով Եգիպտոսի Խեվիվ Բարձ. Ապաս փաշային՝ թէ Վսեմ. Սուլթանը բարեհաճած է ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել նմա, Ն. Բարձրութիւն, ի պատասխանի, հեռագրաւ շնորհակալութիւն մատուցած և իւր հաւատարմական զգացմանց հաւատիքն արտայայտած է։

Այդ պատուանշանը՝ կայս. Ֆէրմանին հետ պիտի տանի Վսեմ. Անվեր Էյուպ փաշա։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երեկի իւր սովորական նստին մէջ մինչև ուշ ժամանակ զբաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով։

ԹԷՆՊԷՔԻԻ ՐԷԺԻՆ

Կայս. Իրատէի մը համաձայն կազմեալ Թէնպէքիի Բէժին յառաջիկայ ապրիլ 4էն (Ն. Տ.) պիտի ձեռնարկէ իւր գործառնութեանց, որուն համար այժմէն պատրաստութիւնք կը տեսնուին։ Բէժիի ընկերութիւնը Պարսկաստանի Ջնջեալ Բէժիի ընկերութեան հետ ո և է յարաբերութիւն չունի և միայն ուրիշ վաճառականներու նման Պարսկաստանէն Թէնպէքի պիտի գնէ, ինչպէս ուրիշ տեղերէ։ Ի Թուրքիա բերուած Թէնպէքիներու վաճառման իրաւունքը միայն Բէժիի այդ ընկերութեան սեպհական պիտի ըլլայ։ Ընկերութիւնը պայմանագրութիւն կնքած է մայրաքաղաքիս Թէնպէքիի վաճառականներուն հետ, որով վաճառականք առուծախի միջնորդ մը պիտի ըլլան ընկերութեան և խանութպաններու միջև։

Ընկերութիւնը ապահոված է նաև Թէնպէքին իւր առաջուան գնովը վաճառել։

Ընկերութեան ընդհանուր ժողովն որոշած է դրամագլուխը 200,000 էն 400,000էն ոսկւոյ բարձրացնել։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կայս. դիւանատան յանձնած է անգլիական նոր դեսպան Սրը Ֆլառ Ֆօրտի յանձնարարագրերը։ Սրը Ֆլառ Ֆօրտ հաւանաբար շաբթուս մէջ պատիւ կ'ունենայ Վսեմ. Սուլթանին ներկայանալու։

—Պ. Էտմունտ Ֆէն, որ ցժամանումն նոր դեսպանին, անգլ. դեսպանատան գործերը կը վարէր փոխանորդաբար, պաշտօնական նամակ մը Վիքթորիա թագուհւոյն շնորհակալիքը կը յայտնէ մայրաքաղաքիս անգլիական գաղթականութեան՝ այն համակրանաց և ցաւակցութեան համար զորս արտայայտած են առ Ն. Վեհափառութեան և առ արքայական գերդուստրն Մեծին-Բրիտանիոյ, Ֆլորէնսի դուքսին ապալի մահուան առթիւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍԱԿԱԳԻՆԵՐ

Սամսոնի և Արշիպեղագոսի կղզեաց վաճառականներուն կողմէ նորանոր բողոքագրեր կը հասնին առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ չամիչներու, գինիներու և այլ օսմանեան բերքերու վրայ ի Ֆրանսա դրուած ծանր մաքսատուրքերուն դէմ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ

Մաքսային վերատեսչութիւնն անցեալ հինգշաբթի օր Մէսաժբրիի էրոյշդեանով Իզմիր ղրկեց 24,500 ոսկի, հինգ դրամածրարներով, թէչիշ օղլուի վճարելու համար, ի փոխարէն այն գեռնին զոր յիշեալը կը վաճառէ մաքսային մթերանոցայ կառուցման համար։

Միւնոյն ժամանակ պաշտօնապէս ծանուցուած է կայս. պալատան ճարտարապետ Վսեմ. Պալեան Սարգիս պէյին՝ որ, ինչպէս կը յիշուի, յանձն առած էր մաքսային մթերանոցներու շինութիւնն ի գաւառս, հարկ եղած նախապատրաստութիւնները ձեռք առնուլ որպէս զի Իզմիրի մաքսատանց շինութիւնք սկսին գարնան։ Սարգիս պէյ յանձն առած է այդ շինութիւնն աւարտել առ առաւելն 16 ամիսէն։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆՔ

Ըստ տեղեկութեանց Սուդէրի, Պէրլինի թղթատարական տնօրէնը տեղեկագրած է Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան՝ թէ Եթիոպիա ու Երուսաղէմայ աւստրիական նամակատունքիրենց ընդունած նամակներուն համար որոշեալ գնոյն կէսն՝ այսինքն քսան փարա կ'առնուն և այսպէս տեսակ մը մրցում կընեն օսմանեան նամակատան հետ։ Պերլինի թղթատարական տնօրէնն այս պարագան հաստատած է ձեռք անցուցած տասն և հինգ նամակներու պահարաններով։ Այս խնդրոյն վրայ Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան և Արտաքին գործոց նախարարութեան միջև բանակցութիւնք կատարուելով, պատուիրուած է աւստրիական նամակատան որ յետ այսորիկ նոյն նամակատունք քառասուն փարա առնուն, ինչպէս որ կ'առնուն օսմանեան նամակատունք։ Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութիւնն հրահանգ ղրկած է հեռագրական և թղթատարական տեսուչներուն՝ տեղի չտալ եկեղեցական գանձուն շահուց գնատոր այդ կարգի պարագայներու։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ

Կայս. հրամանաւ՝ ամենական տասն և հինգ հազար զրուշի հանգստեան թոշակ յատկացուած է Առևտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախկին նախարար Վսեմ. Բաֆի փաշայի։

ԵԷՆԻԳԱԲՈՒԻ ՀՐԻՇԷԱԼՔ

Քաղաքապետութեան ընդհանուր քննիչ Միւմթազ պէյ պատրաստած է Եէնիգաբուի հրդեհէն վնասելոց ցուցակն, որոց թիւը 460ի կը հասնի։ Այս ցուցակ այսօր պիտի մատուցուի յատուկ յանձնաժողովին, որ հրվիրելոց նպաստելու նպատակաւ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

ԽԱՂԻՏ ՊԼԵ

Կայս. Իրատէ մը հրատարած է որ Ատանայի նոր կուսակալ Խալիլ պէյ, օգերուն գէշութեան պատճառաւ մէկ քանի օր հանդիսա ընելէ յետոյ իւր նոր պաշտօնատեղին երթայ։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Եանեակ գաւառական թերթն իբրեւ անհիմն կը հերքէ Ռումանիոյ «Միլոզի» լրագրոյ մէկ հրատարակութիւնը, թէ օսմանեան զինուորք հիւպատոսարանը պաշարեր են ձերբակալելու համար Ղրիլոշ Լաբէ անուն անձն, որ Եանեակ նահանգին ժողովուրդն յայտատմբութիւն զրգռած էր։ Եանեակ պաշտօնական թերթը կը յարէ «ռումանական լրագիրն ըսելէ յետոյ թէ այս դէպք պատճառ պիտի ըլլայ երեւակայական գաղափարի մը իրագործման, խնդ ու խնդալ մը կը գործածէ»։

Եանեակ գաւառական լրագիրն իրողութիւնը պատմելով կ'ըսէ թէ վերոյիշեալ Զրիլոշ Լաբէ, որ Տօլմեակի շրջակայ մէկ գիւղի բնակիչներէն է և ինքզինքն հելլենական հպատակ կը ներկայացնէ, կամքատատանութիւն վրդովելու ոճիրով։ Նախնական քննութեանց պահուն Էրկէրլի հելլենական հիւպատոսարանի թարգմանը ներկայ գտնուելով, հարցաքննութեանց թուղթերը կ'ընտրագրէ։ Նահանգին կեդրոնին մէջ, ամբաստանիչ առնին կողմէ՝ անոր իբրեւ ոճրագործ դատաստանի ենթարկուելու համար սրուած որոշման պահուն ներկայ կը գտնուի Եանեակի հելլենական հիւպատոսարանի թարգմանն և առանց ոև է դիտողութեան կ'ստորագրէ քննութեանց թուղթերը։ Այդ պահուն Էրկէրլի հելլենական հիւպատոսը, պաշտօնագիր մը ուղղելով տեղական կառավարութեան, կը ծանուցանէ թէ անձնական տկարութեան պատճառաւ ըստ գաղան մնալու պէտք ունենալով, իրեն փոխանորդ կարգած է վերոյիշեալ Զրիլոշ Լաբէն և կը մեկնի։ Եանեակի հիւպատոսարանը՝ դաշնագրոց յինլով Զրիլոշ Լաբէի փոխանորդութեան հանդամանքը, ինչ որ ըստ օրինի անընդունելի է, կը խնդրէ դատաստանն յետաձգել։ Կուսակալն եւս պէտք եղածը կը գրէ որոց որ անկ է յետաձգել դատաստանը։ Էրկէրլի մէջ արդէն զինուոր չգտնուելով, հիւպատոսարանի պաշարման լուրն բոլորովին սուտ է։ Եանեակի հելլենական հիւպատոսը, ըսելէ յետոյ թէ Էրկէրլի հելլենական հիւպատոսը 15-20 օրէն պիտի վերադառնայ, ապահովութիւն կուտայ թէ այն առնն Զրիլոշ Լաբէ կառավարութեան պիտի յանձնուի։ Ագկից ի վեր բաւական ժամանակ անցած ըլլալով, ո՛չ Էրկէրլի հիւպատոսն իւր տեղը վերադարձած է և ո՛չ ալ Զրիլոշ Լաբէ կառավարութեան յանձնուած է։

Եանեակի գաւառական թերթը կը յաւելու թէ իրաց ճշմարիտ վիճակն այդ է եւ թէ, շնորհիւ Վսեմ. Սուլթանին, Եանեակի տեղական կառավարութիւնը խիստ հաշտարար ընթացք մը բռնած է. ուստի, իրաց ճշմարիտ վիճակն ի նկատի ունենալով, հարկ չկայ ուրիշ անակ ապացոյցներ մէջ բերել։

ԵԷՐԿԷՕՅԻ ՕՍՄ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ

«Թարկիդի ուղղեալ դրութիւն մը հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Եէրկէօյի օսմանեան հիւպատոս Յակոբ էֆէնտիի բարւոք պաշտօնավարութեան համար, որով օսմանեան հպատակաց ամէն իրաւունքները կը պաշտպանէ և. ամէն կիրակի կօգնէ Բամազանի և այլ օրերու մէջ հոն երթեւեկող Մէսարէսի աշակերտաց։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏՈՒՐՔ

Քաղաքապետութեան յատուկ սպանդանոցի տուրքն (Զէվհիյէ), որ նոյն պաշտօնատան մէջ աճուրդի դրուած էր, 1,180 հազար դրուշ փոխարէնով վարձակալութեան տրուած է նախորդ վարձակալ Հիւսէյին էֆէնտիի, նախորդ տարուան դումարին վրայ 26,000 դրշի յաւելումով։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՔ

Պետական Խորհուրդը կը քննէ այժմ կանոնական տիպար-ծրագիր մը, որ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ պատրաստուած է և հիմ պիտի բռնուի յետայսորիկ տրուելիք մենաշնորհներուն։

ԱՅՍ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Այս գիշեր ժամ 8 էն ի Գզզել Թափրաք հրդեհ ծագելով Ահմէտ փաշայի սեպհական քէօշկն այրեցաւ։

ՕՍՄ. ՐԷԺԻՆ

Օսմ. ծխախոտի Բէժիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ մարտ 9 21ին թիւ 8 կրտրոնին վրայ, վճարեալ դրամագլխոյն 6 առ 100 ի հաշիւ, 12 ֆրանքի կամ 52.80 ղուշի տոկոս մը պիտի վճարուի։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՐԲԹ. ՎՈՒԼՔՈՎԻՉԻ Ի ՖԻԼԻՊԷ

Այն մասնաւոր կառախումբը որով հանգուցեալ Տրբթ. Վուլքովիչի մարմինը փոխադրուեցաւ մայրաքաղաքէ ի Ֆիլիպէ, երեքշաբթի առաւօտ եւր. ժամ 3ին անցեր է Հաբանկոյէն։ Այդ տեղէն սկսեալ մինչեւ Ֆիլիպէ, բոլոր կայարանները սգոյ նշաններ պարզած էին։ Ժամ 8 1/2ին կառախումբը կը հասնէր ի Ֆիլիպէ որոյ կայարանին մէջ կը գտնուէին Ֆէրտինանտ իշխանը, Պ. Սղամպուրի և այլ պաշտօնական անձինք յատկապէս Սոֆիայէն եկած։ Դագաղը հանուելով կառախումբէն, կայարանի գանգին վրայ հոգեհանդստեան պաշտօն կատարեր է Ֆիլիպէի եկեղեցականաց կողմէ, ի ներկայութեան իշխանին, պալատի նախարարաց և զանազան պատգամաւորութեանց։ Հոգեհանդստեան պաշտօնէն յետոյ, իշխանին թիկնապահ Մարքոֆի հազարապետը բանախօսութիւն մը արտասանելով՝ հանգուցեալին կորսէ երկրին մատուցուած ծառայութիւնները թուեր է։ Ցետոյ Ֆիլիպէի արքեպիսկոպոսը դամբանական խօսեր է։

Ապա դագաղը մեռելակիր կառքի մը մէջ դրուելով, մեծահանդէս թափորով և գինուորական շքով փոխադրուեր է քաղաքին գերեզմանատունը։ Իշխանը անձնական թեթեւ տպաւորութեան մը պատճառաւ, կառքով կը հետեւէր դագաղին Պ. Սթամպուլովի հետ։ Հաբիւրէ աւելի պարկեր ղրկուած էին։ Ցուարկաւորաց թիւը կը հասնէր 40,000 հոգւոյ։ Իշխանական հրամանաւ, բոլոր խանութները փակուած էին և տունները ազով պատուած։

Իշխանն անձամբ յատակցութիւն յայտներ է հանգուցեալին աղջկան՝ տիկին Վենտրոքին։

Երեկոյին իշխանն յատուկ կառախումբով Սոֆիա ուղեւորեր է։ Կէս ժամ եռքը պուկրար նախարարք ևս մեկներ են Ֆիլիպէէն ի Սոֆիա։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆԵՐ

Կ. Պոլսոյ քարափանց չինութեան ընկերութեան խնդրանքով՝ մաքսային պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է, որպէսզի համար այն մաքսային չէնքերն որք յիշեալ ընկերութեան պիտի թողուին՝ անոնց անվ. նորոք կառուցուելու համար։ Այս յանձնաժողովոյն պիտի անդամակցին նաեւ Քաղաքապետութեան և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ պատուիրակներ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքապետ Վսեմ. Բրտվան փաշա յանձնաժողով մը կազմած է նոյն պաշտօնատան քարտուղարաց ու պաշտօնէից ամաթաշնչութիւն հաւասար կերպիւ վճարելու համար։ Այս յանձնաժողով, որ կազմուած է նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան օգնական Գոլոր էֆէնտիի և անդամակցութեամբ Մէքթուպչի Իսմուլլահ էֆէնտիի ու այլոց, գործի պիտի ձեռնարկէ յառաջիկայ մարտ ամսին։

ՕԳԵՐԵՒՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿ

Բերայի կայս. դիտարանէն՝

18 փետրվար 1892, կէս օր ժամ 6.1

Միջերկրականի մէջ ծանրաշափն անփոփոխ է և արեւմտեան թեթեւ հով կը փչէ։ Ագրիական ծովուն մէջ ծանրաշափն ըստ առաջնոյն անփոփոխ է եւ հարաւային արեւելեան թեթեւ հով կը փչէ։ Արշիպեղագոսի ու Սեւ ծովու մէջ հիւսիսային թեթեւ հով։

Գլխաւոր քաղաքաց մէջ բարեխառնութիւնն է.

Կ. Պոլիս 6°, Տրապիզոն 6°, Զմիւռնիա 12°, Սէլանիկ 14°, Պէյրութ 15°, (անձրեւ), Պուքրէշ 11°, Պարս 13°, Հալէպ 9°, Սոֆիա 10° (անձրեւ), Սուլինա 1°, Փարիզ 2° (անձրեւ), Վիեննա 2°, Աթէնք 11° և Թբիլիսի 7° (անձրեւ). իսկ դերօյեն վար է տեսուեալ քաղաքաց մէջ։ Բերլրաբերի 14° (ձիւն), Մոսկուա 5°, Արքանիել 13° և Օսլաա 4° (ձիւն)։

Մաքսային վերատեսչութեան երկրորդ օգնական Խարի պէյ, որ մէկ քանի ամիսէ ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ։ Խարի պէյ իբրեւ բանաստեղծ մեծ համբաւ ունէր։

—Նիկոմիդիոյ կառախումբն երեկ Սապանճայէն Պիէնիկ երթալու պահուն, մեքենավար Հասան էֆէնտի՝ վայրաչարժ գործիէն վար իջնալով վիրաւորուեր և Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը փոխադրուեր է։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երեկ Գարաբէյթի կամուրջին վրայ քսակահատ մը ձերբակալեց

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 2 մարտ.—Ութ հազար հաց բաշխուեցաւ կարօտեալց։ Մեծաքանակ դրամ ալ կը հաւաքուի։

ՊԵՐԼԻՆ, 2.—Նորտ Տէյչէ կը հերքէ այն լուր թէ Ֆերդինանտ իշխան, գերման գաղթականները Պուլկարիա բերել տալու համար, կաբինէր գումար մը յանձներ է գերման հիւպատոսին։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 2.—Օրէնք մը հրատարակեցաւ, որով տուրք կը դրուի օտար երկիր ղրկուած բամբակեղինաց վրայ։

ՊԵԼԿՐԱՏ. 2—Արմատականաց Ակումբը պիտի խորհի եղեր Միլան թագաւորին սա առաջարկութեան վրայ թէ ինք սերպական քաղաքացիութենէն հրաժարելուն պատճառաւ Նաթալի թագուհին եւս զրկուի արքայական գերդաստանի անդամութեան իրաւունքէն և այսուհետեւ չկարենայ Սերպիա դառնալ։

ՈՒԱՇԻՆԳԹՐԸՆ, 2.—Անգլ. դեսպանն և ամերիկեան կառավարութիւնը պայմանագիր մը ստորագրեցին, որով Գէրմանիի ծովուն մէջ փոկերու որսացման խնդիրն իրաւարարութեան ենթարկելու յանձնառու կը լինին երկու կողմերը։

ԱԹԷՆՔ, 2.—Երեօփ. Ժողովը դեռ եւս Պ. Տէլիանիսի վրայ վստահութիւն արտայայտած չլինելով, թագաւորական հրամանագրով յետաձգեաւ մինչեւ ապրիլ 6, յետ որոյ բոլորովին պիտի լուծուի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր

ՄԻՆԵՕՆ (MIGNON)

Ա. Զ. Դ

Սկիւտարի Ս. կարապետ եկեղեցւոյ վանքէն՝ Սկիւտար Նոր-Թաղ Ֆրշնեի փողոց 24 թիւ 72 կանգուն, նոյնպէս Սկիւտար Նոր-Թաղ Գարամանլը փողոց 42 թիւ 170 կանգուն 9 մատ, երկու գետիններն Ս. եկեղեցւոյս մահիւլ մնացած ըլլալով, ի վաճառ հանուած են՝ ըստ օրինի 21 օր եայ պայմանաժամաւ աճուրդ դրուելով։ Հետեւաբար՝ խորհուրդս կը ծանուցանէ թէ յիշեալ աճուրդին մասնակցիլ փափաքողները պարտին թուականէս սկսեալ մինչ ամսոյս 24, ամեն երեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի առաւօտները ներկայանալ ի Թաղ. խորհրդարանս, ուր տեղի պիտի ունենայ աճուրդի գործողութիւնն։

Ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ

Վ. Ա.ՒԵՆԴՈՒՂԻ Ա.ՒԵՆԴՈՒՂԻ

Մ. ՄԱՐՏԻՐԵԱՆ Գ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

3 Փետր. 1892

Ի Նոր-Թաղ յիւսկիւտար

Ազատամարտ

ԶԱԼԱՖԻԱ, 20 Փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓԱԹԵՆԱԿԱՆ ՈՃ	
3 տոկոս Լոնտրայի վրայ	109 3/4
3 » Բարիզի »	22 95
Օսմանեան Քոնսոլիտէ	
Լրկէ Ռ.կոյ գոյ. [Մինոց. Դ. Սէրի]	20 33
Բ.ոյսի մէջ »	— —
Առաւօտու բաշխեցաւ	20 29
Կէս օրին	20 29
Թարմիրութիւն Օսմանիէ երկէ երկ այ	77 5
» » փամ Տէն	76 26
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ	
Փոխառութիւն Ա. Սերի	45 50
» Բ. »	26 75
» Գ. »	20 29
ԲԱՆԿԵՐՍՏԱՄԲՈՒԼ	
Սօսիէթէ ժէնէրալ Ակցիա Լ.	4 08
Ֆրէտի ժէնէրալ	» » 7 12
Պանք ոք Ֆրանս	» » 4 15
Սօս. Շանժ. է փարիզ	» » 4 10
Ռէմի	» » 15 27
Թրամուէյ	» » 612 1/3
Բուտէլիի Սէլանուզի	Ֆր. 72 25
Բանքէթ ուլի Լոմբրոսի	» » 110
ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՅ	
Օսմանեան ասկի	Գրշ. 100
20 ֆրանքոց	» 87 14
Անգլիական ոսկի	» 110
Մաքր [Գերմանական ոսկի]	» 107
Իմբէլիալ	» 89 25
Ֆրիմից	» 51 15
Բուպլի թղթադրամ	» 9 20
Ռէճ. արծաթ [տարբ.]	» 108 08
Լանր արծաթ	» 102
Մէթալիք	» 98 20
Թասէֆիյէ	» 20 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	» 7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 2 Մարտ

Յարատեւական Ռանթ 3%	96 32
» » 4 1/2%	105 10
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	— —
» Երկրորդ	73 25
» Բէժէի բաժնեթուղթ	336 25
Պանք Օթոման	538 12
Սոսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	781 25
Խառնակ Լանթի 5%	88 20
Բրիսթիթէ Թիւրք (1890)	419 37
Եգիպտական միացեալ	482 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	433 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ	353 75
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 23
ԼՈՆՏՈՆ, 2	
Աքալ քոնսոլիտէ	Գ. Կ. 95 56
Օսմ. » Սէրի Գ.	18 93
» » » Ա.	45 50
» » » Բ.	26 75
» » » Գ.	18 93
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	14 43
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէտ)	96 12
» առանձ. (բրիմիէ 1885) 1890	89
Ցօմանիա (փոխառ. Ռուչիր	102 25
Ռուսական 1890	93 12
Վաճառի երկաթուղի	21 1/2
Գրանատայի երկաթուղի	14 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 ֆր 80
ՎԻԵՆՆԱ, 2	
Օսմանեան երկաթուղի	37 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	163 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 70
» Փարիզի »	46 92
ՊԵՐԼԻՆ 2	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 235
» Փարիզի »	81 70
Բուպլի թղթադրամ	203 30
Օսմանեան երկաթուղի	77 12
Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18 80
Օսմ. Ռենթի	180

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹԻ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 2

Յարատեւական Ռանթ 3%	96 37
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	19 15
Օսմանեան երկաթուղի	74 12
Օսմ. Բէժի	356 87
Բրիսթիթէ Թիւրք	420
Օսմ Մաքս արժեթուղթ	432 50
Պանք Օթոման	536 87
Օսմանիյէ	— —

ՉԻՔԱԿՕ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ

Բարիզոնի Աբսարակը—Հայէ յԱմերիկա—Հայերէն ձեռագիր մը Ամերիկեան թերթի մը մէջ—Ճարտն ի Գօլտմկեան Աշխարհանանգէս—Իտալիոյ բազանդոյն ձեռագրագիներ—Հանեերու վերաբերեալ կանոնք—Անգլիայ բարձր դասու կանանց զարմանալիութիւնը. «Une philosophie en voyage»ի հեղինակին ի Չիքակօ—Ուսանողներու այցելութիւն մը։

ՉԻՔԱԿՕ, 3 փետրվար

Չիքակօ շատ երեւելի և բարձր չէնքեր կը պարունակէ իր մէջ, 1871ի սարսափելի հրդեհը՝ քաղաքը մոխիր դարձնելէն վերջ՝ բոլորովին նոր եւ քաջաշէն և գեղեցիկ չէնքեր շինուած են. և այսօր նորութիւն մը դարձած է բարձր չէնք շինելը, նոր և տարբեր ճարտարապետութեամբ մը։ Ամենէն նշանաւորներէն մին Auditorium չէնքն է որ 270 ոտք բարձրութիւն մը ունի Աշտարակի ծայրէն հաշուելով. և անշուշտ այս բարձրութիւն Eiffelի 1000 ոտք բարձրութեան քով նշանակութիւն մը չունի. բայց հոկայ, ընդարձակ եւ նշանաւոր չէնք մ'է, պարունակելով իր մէջ ամեն բան, սքանչելի և գեղեցիկ թատրոն մը, առաջին կարգի օթէլ մը և այլն։ Ամենէն ուշադրութիւնը գրաւող չէնք մ'ալ որ նոր աւարտած է և ապրիլին իր դռները պիտի բանայ հասարակութեան, Չիքակօի ամենարարձր չէնքը եղող Masonic Temple է որ 20000 քառակուսի ոտք տարածութեամբ գետնի մը վրայ շինուած և բարձրութիւնն ալ 302 ոտք է և առանց հաշուելու Ֆէնայրբէյ և Ֆեդիէրէ, 19 յարկ է, և ասոր շինութեան համար գործածուած նիւթերն են, երկաթ, պողպատ, կրանիթ, աղիւս, ferra-cotta և մարմար. և միայն 4700 թօնս պողպատ և 16,000 թօնս ալ fire-proofing կոչուած տեսակ մը նիւթ գործածուած է։ Հոս չէնքերն ամբողջ շոգիով կը տաքցնեն, և փափաքած ատիճանդ կրնաս տալ իւրաքանչիւր սենեկի. այս չէնքի համար ալ 11 մլոն շոգիի խողովակ և 24 մլոն ջուր և կաղի խողովակ գործածուած է, 7000 ելեքտրական լուսոյ լամպերներ և 1328 հատ ալ heat radiator Ջերմատ։ 16 վերեք պիտի բանին չէնքին մէջ, օրական 50,000 հոգի փոխադրելու կարող. ամբողջ արժէքը, գետնին ալ միատեղ հաշուելով՝ 3,500,000 թալէր հաշուած է. եւ քաղաքին ամենէն կատարեալ եւ առողջապահական կանոնաց համաձայն՝ վերջապէս ամեն տեսակէտով գեղեցիկ եւ հոկայ չէնք մ'է։ Գուրսէն դիտողը կ'ապշի ամերիկեան ճարտարապետութեան վրայ, եւ այսչափ բարձր ու ընդարձակ չէնքի մը առջեւ՝ գործաւորաց աշխատութիւնը և գործունէութիւնը տեսնելով, պահ մը Բարիզնի աշտարակը կ'երեւակայէ մարդ։ Ինչպէս ըսինք, նորաձեւութիւն մ'է Չիքակօի մէջ բարձր չէնք շինելը. քաղաքին կեդրոնը մի քանի ուրիշ չէնքեր եւս կը շինուին դրեթէ նոյն բարձրութեամբ, բայց իրենց առողջութեանը բծախնդիր եղողներէ ոմանք առարկելով թէ չափէն աւելի բարձր չէնքեր՝ օդի պէտք եղածին չափ մաքրուկուն, և լուսոյ փողոցներուն մէջ ներմուծման արգելք կ'ըլլան և խել մը ուրիշ առարկութիւններ ընելով, քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել ստիպուեցան, եւ շիտակն ալ, այս ատիճանի բարձր չէնքեր փողոցներուն կանոնաւորութեան և գեղեցիկ երեւնալուն առաջին ատիճանի արգելք մ'են, անհաւասարութիւն մը յառաջ բերելով. մէկ կողմը 100 ոտք բարձր չէնք մը եւ միւս կողմը 300 ոտք բարձր չէնք մը։

Քաղաքապետութիւնն այս անկանոնութեանց վերջ տալու համար, նոր օրէնք մը հրատարակեց, թէ՝ չէնք մը 150 ոտքէն աւելի բարձրութիւն չի պիտի ունենայ, այս բարձրութիւն փողոցներու լայն կամ նեղ ըլլալնուն համեմատ բարեփոխուելով. եթէ փողոց մը 40 ոտք կամ պակաս լայնութիւն ունենայ 100 ոտք բարձր չէնք պիտի կրնայ շինուիլ այդ փողոցի մէջ. 40-80 ոտք լայն փողոցներու համար 125 ոտք բարձրութիւն մը. 80էն աւելի լայն եղող փողոցներու համար ալ՝ 150 ոտք բարձրութիւն սահմանելով. և ինչպէս որ Բարիզնի աշտարակի շինութեան առթիւ, որքան մարդիկ բարձր ելան, այնքան աւելի շփոթութիւն ինկաւ անոնց մէջ ու լեզուները խառնուեցան, հոս ալ քաղաքապետութիւնը չաւ ու սահման մը դնելով, այլ եւս Բարիզնի աշտարակին նման բարձր չէնքեր շինելուն արգելք մը յարոյց։ Զիքակօ ուրիշ տեսակէտով մ'ալ Բարիզնի կրնամք նմանցնել. ազգերու և լեզուներու խառնուրդ մը կը տեսնես այս հսկայ քաղաքին մէջ։ Աշխարհի ամէն կողմէն ամեն տեսակ գաղթականներ եկած են սպանիական դղեակ կառուցանելու համար. եթէ կ'ուզես ազգերու բարքն ու սովորութիւնքն ուսումնասիրել, անոնց ազգային սովորութեանց տեղեակ ըլլալ, կամ՝ Զիքակօ կամ Նիւ-Եորք բնակէ քիչ մը ժամանակ. զի ամեն տեսակ մարդ կը տեսնես և ամեն տեսակ լեզու կը լսես. փողոցին մէջ մէկ կողմէ կը նշմարես պիսերն ածիլած եւ կլաչին վրայ լայն մօրուքով մարդիկ, որ կը խօսակցին մէկկէսկու հանդիպելով.

Hallo, good morning, how do youdo —how do youdo . . . » ժամու մը չափ անդադար ձեռք սեղմելով և խօսելով. այս վայրկենիս ականջներդ խրտիլլու ես, ծեր և մաշած կոկորդէ մը ծանր ծանր և պարարիւնութեամբ դուրս ելած բառերը չը լսելու համար։

Thank you . . . Ս . . . ը . . . ը !։

Հազիւ մի քանի քայլ յառաջացած ես, ահաւասիկ Լամարթինի լեզուն է որ կը հնչէ ականջիդ, քաղցրաբարբառ և ներդաշնակ.—Oui, Monsieur, vous avez parfaitemment raison, hier soir j'étais . . . Այս պահուս լեզուագէտ մը կամ լեզուաբան մը ըլլալ հարկ չիկայ բաղդատութիւն մը ընելու և որոշելու համար թէ ո՞րն է աւելի անուշ, քաղցր և սահունը։ Քայլ մը եւս առնելով ուրիշ տեսակ լեզու մը խօսողներու կը հանդիպիս, թէպէտև այն լեզուն՝ որուն համար բանաստեղծ մը ըսած է, La langue, que pour l'Amour inventa le génie։

Նոյն անուշութիւնը չի ազդեր. աճապարեալ և անկանոն արտասանութիւն մը. չէ այն լեզուն՝ զոր մարդ սովրիլ կը փափագի սիրաբանելու համար. վանդի խօսողները գործաւոր իդալացիներ են. վերջապէս ալ կամ ձայն կողմէ նայելով՝ կը տեսնես յանկարծ կարճահասակ մարդոց խումբ մը որ շուտաքայլ կ'ընթանան. սև մեռաբսեայ վերարկուներ հագած և տեսակ մը ոռնամանոներով. հիւսուած մագի կոր մ'ալ կրնակնուն վար ձգած. այս պարոններն ալ Զինայիներ են որք ընկերութեամբ կը շրջին ընդհանրապէս. միշտ մէկկէսկու հետ. կարծես հնդկահաւերու խումբ մ'է որ մեն կուգայ և ճիշդ նոյն ձայնով խօսակցութիւն մը. ասոնցմէ շատ կան ի Միացեալ-Նահանգս և մանաւանդ ի Սան Ֆրանչիսքօ որ իրենց կեդրոնն է. բայց բնաւ կլեն չեն բերած իրենց հետ, որովհետև արտօնութիւն չունին։ Միացեալ-Նահանգաց գաղթական օրէնքը չի թոյլատրեր Զինայոց՝ ամուսնութիւն մէկկէսկու հետ. և բացարձակապէս արգիլած է կանանց մուտքը. զի, Աստուած հեռու արասցէ, եթէ այնպիսի իրաւունք մ'ալ ստանան, 10 տարիէն Զինաստան կը դարձնեն Ամերիկան. և ճիշդ իրենց երկրի սովորութեամբ կ'ապրին հոս ալ, ղեկատուց ձեւն անգամ փոխած չեն։

Ուրիշ ազգ մ'ալ որ Ամերիկեան յառաջդիմութեան և զարգացման գործին մէջ մեծ դեր մը ունեցած է՝ Գերմանն է. հսկայ կազմուածքով, կարմիր այտերով, գեղեցիկ գաղթականներ են. գործունեայ, աշխատասէր և դրական մարդիկ. միայն Չիքակօի մէջ 200,000էն աւելի կան։ Եթէ կ'ուզես ասոնց լեզուն սովրիլ, երկու ամիս գարեջրատուն մը յաճախէ. զի երկաթեայ նախարարապետին այս ձագերը շատ կը սիրեն այս պատուական հեղուկը, և կը յարգեն Բրենս-Պիզմարքի այս խօսքը թէ գարեջրը ազգային ըմպելիք մ'է. (Beer is a national drink.) և իրը ջուր կը գործածեն զայն։

Կան նաեւ հրեայներ, ռուսեր, պոհեմիացիներ, շուէտացիներ, սպանեացիներ, և այլն և այլն։ Եւ իրաւունք չունիմ արդեօք Բարիզոն կոչելու Զիքակօ։ ուր ամեն տեսակ մարդ, ամեն տեսակ ժողովուրդ կը տեսնես։ Զը մոռնանք յիշել մեր Ասիայի եղբայրները՝ որք սեւ մազերով, սեւ յօնքեր և պեխերով և երիտասարդ ալ ածուի նըման մորուքով մը, և հայատիպ քիթով մը ամեն տեղ նշանաւոր կը հանդիպանան։ Հայերն ազգերու այս խառնուրդին մէջ ճանաչել դիւրին է, զի յայտնի է թէ ամեն ազգ իրեն յատուկ դիմագծերը ունի. հայ մը ուր որ ալ երթայ հայ է. իր դէմքը տաճկական ֆէսին կամ եւրոպական քաշչէ էլեքթրին ներքեւ ծածկուած ալ ըլլայ՝ դարձեալ կրնաս անմիջապէս ճանչել զայն։ մանաւանդ մեր Քարբերդցի եղբայրը ճանաչել այս խառնուրդին մէջ չատ դիւրին է, վասն զի ասիական դէմք եւ ձեւ մը և շարժում մը ունի և վերոյդրեալ ցեղաբանական նկարագրութիւնն ալ իր նշանարանն է։ Քիչ մը կամաց կը քայլէ. քիչ մ'ալ ծուած է. բայց նպատակին ուղիղ կամ ծուռ ըլլալը փնտռել չէ, այլ հայերու գոյութիւնը ճանաչել է ազգերու այս խառնուրդին մէջ։ Միացեալ-Նահանգաց գրեթէ ամեն քաղքին մէջ հայեր կան. գնա՛ ուր որ ուզես և հայու մը կը հանդիպիս. չեմ ուզեր երկարաբանել աստ, զի ուրիշ առթիւ Ամերիկայի հայոց վրայ մասնաւորապէս կ'ուզեմ գրել, գրել թէ ինչո՛վ կը զբաղին. ինչպէս կ'ապրի՞ն գիրք ունին. բայց քանի որ առիթը կը ներկայանայ, մի քանի խօսք ըսել յարմար է կարծեմ։

Անցեալ գիշեր հինգ հայերու հանդիպեցանք որք անկիւն մը կանգնած կը խօսակցէին.

—Տասը ինը Բաղխա է սա չէնքը, տեսէք տղաք, կ'ըսէր մէն. և բոլորն ալ գլխարկին գետինը իյնալու չափ վեր վերցուցած գլուխնին, կը դիտէին.

—Բարեւ եղբարք, ինչ կ'ընէք, ինչպէ՞ս էք, կ'աշխատի՞ք։

—Չէ. եղբայր. չենք գործեր. թափառական բէրէշն ենք մնացեր։—Ահաւասիկ այս էր առաջին պատասխանը։

Ասոնցմէ մին Բալուցի, երկուքը Քարբերդցի, և միւս երկուքն ալ Եղեկցի էին (Քարբերդէն կէս ժամ հեռու գիւղ մը)։

Դիտէք որ Բալուցիք քաջ որմնադիրներ են, Պօլսոյ մէջ համաձիներու վարպետներն ընդհանրապէս Բալուցի են։ Պատմեց թէ գեռ 6 ամիս է որ եկած է և անգործ է. թէ Պօլսոյ մէջ օրական մէճիտ մը առնելով և աղէկ ապրելով, թողած էր իր գործը, եկած Ամերիկայ աւելի օրական մը առնելու դիտաւորութեամբ, առանց ինկատի առնելու լեզուի կարեւորութիւնը՝ դուրս ելած էր Պօլսէն։ Ցիրաւի հոս որմնադիրք եւ համաձիկ մեծ օրական կը տանան. բայց Տաճկաստանի համաձիկ մը որչափ ալ վարպետ ըլլայ, հոս աշկերտ մ'է, վասնզի այսօրինակ արհեստք շատ յառաջ դնացած են հոս մանաւանդ որ ուրիշ ձեւ և ճարտարապետութիւն ունեն. տակէ ի դաս ալ union մը ունին մէջերնին, այսինքն Արհեստաւորաց Միութիւն մը, եւ դուրսէն մարդ չեն ընդունիր. ուրեմն մեր վարպետ որմնադիրը կամ համաձիկը լեզու չգիտնալէն յառաջ եկած դժուարութիւններէն է զատ, խել մ'ալ ուրիշ դժուարութեանց հանդիպելով, անգործ մնալ կ'ստիպուի։ Դարալ մ'ասնելուն որոնցմէ մին ձեռքը կապած և վիրն ի վար կախած էր թաշկինակով մը, Զիքակէ իրը ժամ մը հեռու տեղ մը նոր բացուած թեղի գործարանին մէջ աշխատելու համար եկած էին Ուսբրէն, եւ կուզէին Բրօվիսընս երթալ, տակի ալ կորմանէ անձկութեան մէջ ըլլալով։ Ասոնք թէպէտեւ յաջողած էին գործ առնել նոր գործարանին մէջ, բայց չի կրնալով թէ աշխատութեանց չափազանցութեան, և թէ վերակացուին խստութեանց դիմանալ, թողած էին և կը ուզէին թէ շատ հայեր ալ դուրս ըրած է գործարանէն։ Զեռքը կապած երիտասարդն ալ մեծ վանդ մը անցուցած էր հազիւ հազ իր կեանքը ազատելու կարող ըլլալով, վասն զի մեքենայէն դուրս նետուած թելէն իր աջ ձեռքը վնասուած էր. քանի՞, քանի երիտասարդներ այսպէս ճղակոտոր կ'ըլլան գործարաններու մէջ. մին իր մատները կորսնցնելով, միւսին ոտքը կոտրելով.

—Ախ, կ'ըսէր իրենցմէ ամենէն տարիքոտը. մեր հայրերը և պապերը Եաբենաի Զօրպայով ապրեցան, մենք ինչո՛ւ չ'ապրեցանք։

Կը յիշեմ երիտասարդ մը որ գործարանի մը մէջ վնասելով իր ոտնայարը, ամիսներով հիւանդանոց կենալէն վերջ, աղէկնալէն յետսահաս, իր գլուխը վերադառնալ ստիպուեցաւ, գլուխը չարժելու անկարող էր, և հանգանակութիւն մը ընելով նաւ դրուեցաւ խեղճը։

—Գիտեմ որ պիտի մեռնիմ, բայց գոնէ հոն մեռնիմ, հո՛ն ծնողացս քով կ'ըսէր։ ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

(Մնացեալը ետքը)

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՐԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Երբ տեղական ազգային թերթերու գաստիարակութեան և մանաւանդ մանկապարտէզներու մասին գրած խմբագրականներն ու յօդուածները կարդացի, ցաւ զգացի, զի բացարձակապէս կը հրապարակուէր մեր ազգ. դաստիարակութեան տխուր վիճակն և այն անտարբերութիւնը զոր ստոյգ ամբ ցոյց տալ մեր մատաղերամ մանկանց։

Սակայն գոնէ մեքենարական բան մը կրցայ նշմարել այդ խմբագրականներէ միայն մէկ. այն է մանկապարտէզներու հաստատութիւնը մի քանի թաղերու մէջ, յորոց նշանաւոր և ամենէն փայլուն կը նկարագրուէր Սեբաստիոյ Ս. Խաչ թաղի մանկապարտէզը։

Իրաւ է թէ շատ գովեստիւք և համակրանաք կը խօսուի միշտ այդ հաստատութեան վրայ. բայց ես որոշ և ճշգրիտ գաղափար մը չէի կազմած դեռ նորա ներքին բարեկարգութեան և աւանդուած դասուց քանակին ու որակին և եղանակին վերայ. ուստի ուզեցի գիտնալ թէ ի՞նչ ուղղութեան կը հետեւի այն և թէ հրապարակային և ժողովրդական ամեն խաւերուն մէջ հռչակուած գոհունակութիւն ստուգիւ բերնաւոր արդեանց վրայ հաստատուա՞ծ է։

Այս հետաքրքրութիւնս կարող եղայ յագեցնել, երբ հոգաբարձութեան կողմանէ մանկանց ծնողներու գրկուած տետրակներէն մին ունեցայ ի ձեռին, որ կը մակագրուէր այսպէս. «Մրպակիր ուսմանց և պարապմանց երեխայից մանկական պարտիզի Ս. Խաչ վարժարանի Իւսկիւտարու, հանդերձ ժամանակացուցիչ և մի քանի կարեւոր հրահանգօք»։

Ըստ որում Մանկապարտիզի դրութիւնը Պոլսոյ մի քանի թաղերու մէջ մուտ գտնելէն ի վեր առաջին անգամն է որ պոլսեցի ուսուցչի մը կողմանէ ի հրապարակ կը հանուի Մանկապարտիզի ուղղութեան մասին մի ծրագիր, կարժէ ուրեմն որ նախ քան զամենայն խօսքիս նոյն ծրագրոյ վրայ, որ ստուգիւ գնահատելի ծառայութիւն մը պիտի նկատուի ամէն կրթասէր ազգայնոց համար։

Ըստ սոյն ծրագրի, մանկապարտիզի աշակերտք կը բաժնուին երեք բաժանմանց, առաջին բաժանման կը վերաբերին 3-5 տարեկան տղայք, որոց կ'աւանդուին «Տարբեր բարոյական դասախարակութեան» յորս կ'ուսանին բարի սովորութիւններ, նախնական ծանօթութիւնք բարոյ եւ չարի։ «Մայրենի լեզու» յորում կ'ուսանին առոգանութիւն, բառք, երգ, մանրապատմ, տառերու ծանօթութիւնք։ «Իրագիտութիւն» յորում կ'ուսանին անուանք մարդկային մարմնոյ, ընտանի կենդանեաց, պտուղք, պաղատու ծառք, թանձրացեալ իրերու վրայ ծանօթութիւն, օրուան անուն, ժամ, օր, շաբաթ, ամիս և այլն։ «Թուաբանութիւն» որ կ'ուսուցուի Ֆրէօբէլեան դրութեամբ գաւազանիկներու միջոցաւ։ Աչխարհագրութիւն, ուր կ'ուսանին իւրանց թաղն, փողոցն, հեռաւորութիւնք, երկիր, ջուր, արեգակ։ Երգ, խաղ, քաղուած։

Սոյն բաժանումն կը պարապի նաեւ Ֆրէօբէլեան «պարապմանքը» որք են, «առաջին նուէր գաւազանիկք, օղակք, հիւսկէն, ոստայնանկութիւն, քառակուսի փայտիկք, եւ գծագրութիւն»։

Բ. բաժանումն, որուն կը վերաբերին 5-7 տարեկան տղայք, կուսանի «տարբեր բարոյական դաստիարակութեան, մայրենի լեզու, իրագիտութիւն բնական պատմութիւն, առանին տնտեսութիւն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, մարմնամարզ» և այլն։

Սոյն բաժանումն Ֆրէօբէլեան պարապմանքէն ունի «երկրորդ նուէր, գաւազանիկք, օղակք, ոստայնանկութիւն, ծալուածք, կարատումն, ծակոտումն, քառակուսի փայտիկք, գծագրութիւն և այլն։

Գ. բաժանման կը վերաբերին 7-9 տարեկան տղայք, որոց կաւանդուին «տարբեր բարոյական դաստիարակութեան, մայրենի լեզու, իրագիտութիւն, բնական պատմութիւն, առանին տնտեսութիւն, բնախօսութիւն, ճարտարական և ընկերական տնտեսութիւն, բնական երեւոյթք, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, ժամանակից համառօտ պատմութիւն, գրաւարժութիւն, երգ, մարմնամարզ։»

Դ. բաժանումն կը պարապի Ֆրէօբէլեան հետեւեալ «պարապմանքս»։ Երրորդ ու չորրորդ տարերք, գաւազանիկք, օղակք, ոստայնանկութիւնք, ծալուածք, կարատումն, գծագրութիւն և այլն։

Կան նաեւ իւրաքանչիւր բաժանման ուրոյն ժամանակացոյցերն, որ որոշ գաղափար մը կուտան թէ ծրագրոյն մէջ նշանակուած առարկաք ո՞րպիսի կանոնաւորութեամբ կ'աւանդուին մանկապարտիզին մէջ։

Ի վերջ այդ ծրագրի կցուած է հրահանգաց մասին մէջ ազօթից, դասուց, երգոց, մարմնամարզից, ճաշու, զբօսանաց, արձակուրդի վրայ ընտիր տեղեկութիւններ, որ ուսուցչին լաւ խորհրդատու մը ըլլալ զատ՝ աշակերտաց բարք կրթութեան ալ մեծապէս կը նպաստեն։

Ցակոբ Էֆէնտի Էտիլեան՝ իւր հաւեաս կերպարանքին տակ մանկավարժական մեծ խնդիրն կը յուզէ իւր այդ տետրակաւն, որուն մէջ իրը յառաջաբան ծառայող նամակ մը յիշած է Ֆրէօբէլեան պարապմանց աւանդութեան մասին իւր մանկավարժական ընտիր մտքերի մը թարգմանութիւնն, որոյ տպագրութեան համար կը խնդրէ վարժարանաց հոգաբարձութիւնէն՝ աջակցութիւն։

Փափաքելի է որ բարեբար ձեռք մը քաջալերէ՝ երեկսեռ վարժարանաց և մանկապարտիզի տեսուչ Ցակոբ Էֆ. Էտիլեանն, որ այնու կարողանայ մանկավարժական այս ընտիր գործոյն տպագրութիւնն ի գլուխ հանել որ ըստ իւր ասութեան՝ որ ի նամակի անդ, ճշմարտ ուղեցոյց մի կարէ լինել և ընդհանրացնել մանկական պարտիզաց հաստատութիւնն ամեն ուրեք։

ՀՐԱՆՏ ՅԷՐՈՒԹԵԱՆ

ՆԻԿՈԼԱՍ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՈ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՉ

Պ-լս Սուլթան Պայազիտ Բիւրեղէ Էր Պաղը Թիւ 99

Պ. Նիքոլա Անտրիոմէնոս այս անգամ եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նոր գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքոլա Անտրիոմէնոս ինքն անձամբ կը հանձնի իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իրրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ ժամն գնով, թէ շուտ և թէ քնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքոլա Անտրիոմէնոսի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յատակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս անկատ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 16—90

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԵՒ ՃՈՒԱՅՑԵԱԼ

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՄԱՍՆ Ա.ՌԱՋԻՆ

(Ի պէտս Թրքախօս Հայոց)

ԳՈՐԾ ՍՏԵՓԱՆ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Վարժեցեալ Կրթական Նախարարութենէն և Աղէ. Ռուսական խորհրդէն

Գին՝ անվտիսկ 3½ դան., %20 զ ոչ մեծ աքանակ յանձնարարութեանց համար

Կեդրոնատեղի՝ Զարդարեան գրատուն Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 12։ 1—10

ՏՈՒԹԻՄՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ԱԿԱՆՋ, ԿՈՄԻԴԻ, ՓՈՒՇ և ԵՐԱՆԻ հիւանդութեանց համար Վիեննայի հանճարաւոր և Բարիզու և Լոնտրայի նշանաւոր մասնագէտ գաղտնաբոյժներ վկայեալ։ Վերոյիշեալ անգամից հիւանդութիւնները բժշկական վերջին և ազդու միջոցներով ի գործածեն։

414, Մեծ փողոց Բերայի, Բանկա Մարբա եկեղեցւոյ դէմ, յօրեկն մինչեւ ժամը 9, և Պահճէ քարու Ալէքսեան գեղարուեստ ժամը 9|ին. երկուշաբթիները Բերա և հինգշաբթիները Պահճէ-Քարու. աքսաց ծրի։

Ի ԼԻՄԱՆ

Մինթեգարիպ էլ հուլուլ օրան 308 սէնէսի անպար վէ փասրիդա լաղմէսի իշիւն միւնագասայէ վաղ օլունարդը էվվելճէ միւքերրերէն իրան գելնան էշա վէ մալդէմէի թէլէկրաֆիյէ իլէ մուհեմմաթը գերթասիէ վէ շաւուշ իբի իլէ մէշին վէ միւշտամասան էշա վէ միւթէֆէրուաթնին միւնագասայթը իրան սապրդ վէճհ իլէ խիթամ պումրը խէտէ գերթասիէ վէ իր վէ մէշին վէ միւշտամա միւնագասասը վագթին ատէմը միւսարտէսինէ մէպրի էրան նեթիճէլէնտիրիլմէմիշ օլուսուզ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐԻՈՅ 2,488,197

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷՔՍԱԼԸՆԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐԻՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բրամեական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասին համար մինչեւ ցարդ տուած է Լոսանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Կիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Բ. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Ն. Պոլսոյ վերջինիս հրամանաւ Ընկերութեանց

ՕՇԱՐԱԿ ԵՒ ԽՄՈՐՈՒԿ

AUBERGIER

(Հաթիւբարիօմով)

ՀԱՋ ՀԱՐԲՈՒԽ ՑՆՑՂԱՏԱՊ

Հաւանութեամբ Բարիզի բժշկական Ակադէմային

Ընդդէմ ԹՈՔԵՐՈՒ եւ ՑՆՑՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ, կը հանդարտէ ՀԱՋԸ, կը վանէ ՔՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ԴՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐՄԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՍՏԱՄՈՒԲԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՈՒՈՒՈՑ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ցրանսացի և օտար բժշկաց 4,000է աւելի ներքողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժակամէջ։

Կաղարոտիւ և զրոյցաշիւ արվենեալ կ'ուելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ՃՈՒՏԱՆ, 1, կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՎԱՒՈՐ

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՀԱՄԱՑՆ ՍԻՐԳ ԹՈՒՐՔԻՈՑ, ԱՄԻԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՖԻԱԹԷԼԼԻ ԿՈԼՏԷՆՊԵՐԿ

Ամերիկեան Առուտ Նեբէս

Այս վաճառատունն կը յանձնարարուի հասարակութեան և ամեն մրցման կրնայ դիմադրել իր կերպասներուն ընտիր յատկութեամբը, պատրաստութեան տոկունութեամբը, ինչպէս նաև հանդերձին գեղեցիկ կարուածքովը։

ԴԼԽԱՒՈՐ ՄԱԹԵՐԱՆՈՑԳ Ի Ս. ՊՈԼԻՍ

Թիւնէլի քով Թիւ 2, եւ Բարաքէօյի Կամուրջին գլուխը Թիւ 28

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԱՍՆԱՃԻՂՔ

Հռոմոս	Փիլիպ	Քրոս	Տրիպոլիս (Սուրիական)
Քավալլա	Բոր-Սաիտ	Թարսուս	Եաֆա
Ռուսճուք	Սելանիկ	Ատանա	Աքեա
Զմիւռնիա	Սամսոն	Պէյրութ	Ալեքսանտրիա
Վառնա	Մերսին	Դամասկոս	Գահիրէ եւն. եւն.
Գուրկաս			

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ի ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211 ԹԻ,

ԵՒ Ի ԶԱՅՍԹԻԱ ԷՍԿԻ ՍԱՆՏԸԳՃԸԼԱՐՕԲՃՈՒԼԱՐՓՈՂՈՑ, 77 ԹԻԻ

ԱՌԱՆՑ ՀԱՄՈԶՄԱՆ ԳՆԵԼՆ ԽԱԲՈՒԻԼ Է

Քան տարիէ ի վեր արհեստիս բարգաւաճմանը նախանձախնդիր մեր մեծարգոյ յաճախորդներն գոհ ընելով, իրաւամբ մեծ քաջալերութիւն վայելեցի, եւ որովհետեւ յաճախորդաց շատերն Զալաթիոյ կողմը կը գտնուին, ուստի պարտաւորեցայ վերդիշնանակեալ թուով մուտնոմբէրը մը ըմանալ՝ խստանալով դարձեալ կազմը տալուն, նիւթն հաստատուն եւ ամուր, ձեւն ըստ ամենայնի նրբագեղական, և գինն կարելի եղածին չափ ածան շինել. սակայն պէտք է գիտնալ թէ, մեր այս ամուրութեան ոկզբունքը ոչ թէ ոմանց նման անկիսան նիւթ գործածելով բաբել է, այլ. եւ դիեաւորաբար նիւթերն երկայնային ուղղակի բերել տալս, եւ խիստ քիչ շահելու չափաւորութեան վրայ հիմնեալ է։

Պոթին կալոշ	ՂՐ. 95	Սկարբին	ՂՐ. 52
Մանթալը Պոթին	» 75	Պարի սկարբին	» 45
Պոթին	» 67	Կոճակաւոր պոթին	» 75
Մոյկ	» 140	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ և կալոշ	» 130	Կանանց սկարբին	» 40

Ապսպրուածներուն վրայ տասը դրուշ յաւելում կը լայ։

ՑՕԴԱՑԵԱԻԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒՆՔԻՆ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՈՒ

Շ. ԼԸ ԲԼՏՐԻԼԼԻ ԼԷՐԷՏ Ազգ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն եւ քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անկուածքի նիթերն ալ)։ Ասով է որ արիւնի ազդեցիկ են վերոյնչանակեալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԼՏՐԻԼ ԵՒ ԸՆԴ. Ի Բարիզ եւ դեղատանց մէջ։

Royal Windsor

ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱՂԵՐՈՒ

Սպիտակ մաղեր ունի՞ք, մաղերնիդ կը թափի՞ն, մաղերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ Վինսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան տանին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մաղերուն և կ'արգելլու մաղերու թափին։ Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է. մաղերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրժինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինսորի ծախուած տեղերը։

ԼԱՎԸՆԻՈ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՄՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԻՒՈՑ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՂՂԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, ՐԼԷՒԻՎԼԻԷ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼԻՒՈՒ

100,000 000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՈ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերադարձել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոյ ապահովագրութիւն, կորուստեալ դէպ Համագլխոյ մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և գլխավարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան մնուցի ծերութեան համար, ցմահ եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն բացած է 1884 Յունուար 1էն։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահէք Գարու, Պոլի։ 36

ԴԻՐՈ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԵՒՆ

Տարբեր Ազերի ջերմային հիւանդութեան, այս դէղն որ անխաբեն բարգաւութիւն մի է զուտ բուսեղէնից, է գաւանական և ազդու կարգաւորիչ ամէն տեսակ ֆեկերական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաշմանուտ վարերու ջերմաս կլիմայից վատ ու տպականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ոստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ոստոյգ գիտութիւն ամէն։ Այս ֆեկերական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լղոյցով թունաւոր անվարակի նիւթոց միջոցաւ, որք թարերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց ասանունները արուած է. ջերմն և տարուբա, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մանգային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է մահիճներէ կամ ճահճաքուս վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակուկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչառութեամբ։

Ազերի ջերմի ու տենդից դէղը կը ջնջէ այդ դուշնաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և գուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն տաւգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, միայն թէ արուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամիրեկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 29

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

VIN DE PEPTONE
CHAPOTEAUT

ԳԻՆԻ ՇԱԳՕԹՕՅԻ

Կերակուրները ստամոքսային հիւթի զօրութեամբ մի մանաւոր նիւթի կը վերածուին որ բէրթոնկը կոչուի և որ արեան մէջ անցնելով մարմնոյ այլ և այլ մասունքը անընդհատ վերակազմելու կը ծառայէ. ուստի եթէ ստամոքսը հիւանդ լինի, սա ամենակարեւոր գործողութիւնը ի կատար հանելու ոյժն ու զօրութիւնը չը պիտի ունենայ բնականաբար. տոր համար Մ. Շարբօթօ բէրթոնի միջոցաւ բէրթոնի վերահաս եղի մասն նոյն իսկ ստամոքսի ուղղակի գործողութիւնէն արտաղրելն նման մի բէրթոն ձեռք բերած է որով կրնան մնունդ առնուլ շատ ծանր և բոլորովին մարսողութենէ զուրկ ստամոքս ունեցող հիւանդներ, ինչպէս են անարիւնք, հիւծեալք, ապաքինեալք, և զանազան պատճառներով տկարացած անձինք. ակէց գատ կրնայ նպաստոյցոց առումը դիւրացնել և ծերոց ալ մնունդ մատակարարել.

CHAPOTEAUT Pharmacien, 8, rue Vivienne, PARIS Et dans les principales Pharmacies.

ՃԱՇԱՐԱՆ—ԴԱՐԵԶԲԱՏՈՒՆ ՔՈՄԵՐՍԻ

Մերթէպանի փողոց, Թիւ 12

ԹԻՒՆԷԼԻ ԵՒ ԼԵՊԻ ԴՐԱՄՈՏԱՆ ՄՕՏ

ԿԱԼԱԹԱ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մայրաքաղաքիս արգոյ հասարակութեան թէ ի մօտոյ վերոյիշեալ անուան ներքեւ Ճաշարան մը Գարեզբատոն մը պիտի բանամ, ընկերակցութեամբ հանրածանօթ և յոյժ փորձառու խոհարար Պ. Բոնթանէլն Ար վանիթ որս լոյի, որ 30 տարի ծառայած մայրաքաղաքիս գլխաւոր ճաշարանները, ինչպէս նաեւ հանգուցեալ Ա. Թրանսոյի ճաշարանին մէջ ի Գալաթիա, որպէս զի անդ այդեալներուն կարենամ ընծայել պատուական կերակուրներ։ Սոյն ճաշարանին մէջ պիտի գտնեն նաեւ ազիւ գինիներ, տեսակ տեսակ ընտիր ըմպելիներ, արագ եւ անագիւտ սպասաւորութիւն, նոյնպէս յանձն կառնում կերակուրներ հայթայթել՝ հաղորդութիւններու, տօնախմբութեանց, հարսանեաց եւ մկրտութեանց հանդէսներու, յոյժ չափաւոր գիներով։ Խոհանոցի գործիներ եւ սեղանի սպասք վարձու կը տրուին։

Ցուսալով որ պիտի բարեհաճիք նախամեծարութիւն տալ ինձ, Միամիտ ամենայարգանք։

ՏԵՄԵԹՐԻՈՍ ԱՆԿԵԼՕԲՈՒԼՕՍ
ՔՈՆՕԹԱՆԹԷՆ ԱՐՎԱՆԻԹՕԲՈՒԼՕ

ՄԱՍ

ՇՈՒՄՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ ԵՒ ՄԷՆՔԷՍԹԷՐ ԳԷՂ ԲԱՆՔ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանսաս	4200	Ֆիլատ	3000
Տէրսա	4000	Սայրիա	3000
Օսմանլի	4000	Դէլթիա	3000
Սէսսագբիս	3250	Բէրա	3000
Թիգոս	3250	Լոգիս	800
Մակասալա	3250	Ալիմա	800
Մարիսթիս	3250	Պէսել	700

Բէրա շոգենաւն ամսոյս դէպի 22ին Լիվերբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

14 31, Ժէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

MORRHUOL DE CHAPOTEAUT

ՇԱՐԹՕԹՕՒ ՄՕՐԻՒՕԼԸ

Մօրիւօլը կը ներկայացնէ զուտ մօրիւ ձկան իւղի բոլոր կազմական սկզբունքները, բացի խոյսին հանգամանքէ։ Այնն մարդ զիտէ մօրիւ ձկան իւղի անպատեհութիւնները, ճարակի և հատասերեցաց անտարբերէ է և շատ անգամ անմարսելի ու փարհարատեւն յատոյ։ Մօրիւօլով բոլոր այս անպատեհութիւնք կ'անհետին, և այսօր քաղաքային և գիւղական հիւանդանոցներու և ամբիկանոցներու մէջ բժիշկները չափազանց ուրախ են ունենալով Մօրիւօլը, գեղ մը որ պարզապէս կը զարգնէ, որ հիւծախտաւորներու դէմքին կուտայ բնական կորուսած գոյնը, որ կը բուժէ հացը և գիշերային քրտնքը, և հիւանդին կը հնարէ ուժ և բարեկեցութիւն ստոյգ։ Մօրիւօլը ստոյգաց եւ կը արուի առանց դժուարութեան, իսկոյն կը բարեփոխէ կազմն այն ամենանց որք յաճախակի հարբութիւններու ենթակայ են։ Մօրիւօլը ամենեին չի նմանիր մօրիւ ձուկ ըսուած մրգասած ջրերուն. այլապէս կրը գիտիներու մէջ գրուած է. իսկապէս կը ներկայացնէ Թուխ մօրիւ ձկան իւղի ծանրութեան 25 անգամը, բժիշկները կը նկատեն այս գեղահոտը գործնական ապրշտանց ամենեն հոգը։

Կեդրոնատեղին ի Բարիզ, Վիլլէն փողոց, 8։

ԱՆԱՒԵՒ ԵՒ ՕՇԵՐԱԿԻ ՍՊԱՍՔՆԵՐ

ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ

ԴԵՂԱԿԵՐՊ ԵՒ ՁԱՐԴԱՐՈՒՆ

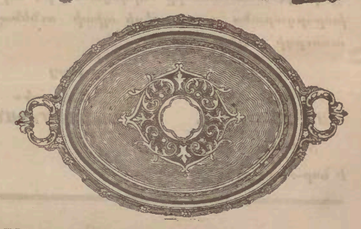

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արժանաւորեալ են հարիւր այլ արժանաւոր ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արժանաւոր անձերներն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագը խան, փարի յարկ, Թիւ 2, Ցուխտի Թէլեանի սենեակը։

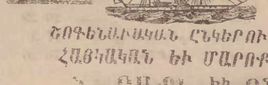

ՇՈՒԹԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ՈԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիայի և Պոնսոմի մէջ կանոնաւոր ելք բանալ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնկեսի որ մարտ 2ին Մարսիլիայէն և մարտ 9ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անգլիա որ պիտի մեկնի մարտ 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԼԳՈՒԼ
Մուհանէ Սիթէ Ֆրան ւէզ 5

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ
ԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնֆ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի ՀԱՍՈՅԹ վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ' ԷՑԵԹԱԼ, ա-թգին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆառանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մայր եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԼՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեքի և Էքինոքի ածխահանաց Ընկերութեան։
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէկիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. գրամատեարց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Աւեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆառաղայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատեարց տունէն։
Ա. ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. գրամատեարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆառանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԾԻՒՂ
ԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243 580 000

Ընկերութեան դրամատեարը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտս Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2